

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1880. Första Kammaren. N:o 22.

Lördagen den 3 April.

Kammaren sammanträdde kl. 7 e. m.

Justerades två protokollsutdrag för sammanträdet å f. m.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till afgörande Bevillnings-Utskottets den 19 och 24 Mars bordlagda Betänkande N:o 12, angående allmänna beivillningen. *Allmänna beivillningen.*

1:sta—6:te punkterna.

Biföllos.

7:de punkten.

Herr Lindström: 7 § af Bevillningsstadgan eller den punkt i Utskottets Betänkande, hvarom nu är fråga, innehåller för närvarande, att inkomst genom bruks-, fabriks- och handelsrörelse m. m. skall taxeras för det löpande året och bör i allmänhet beräknas på grund af förhållanden under nästföregående år. Mot denna bestämmelse, sådan som den nu är, hafva anmärkningar från Bevillnings-Utskottets sida, från Kammarrättens sida och från skattejemkningskomiténs förekommit. Alla dessa anmärkningar mot den nuvarande lydelsen af 7 § gå ut på att visa de olägenheter och svårigheter, som varit förenade vid densammas tillämpning. Dessa svårigheter, som här af Utskottet äro uppräknade, och vid hvilka jag för närvarande icke vill fästa mig, hafva egentligen sin orsak i den, enligt min åsigt, origtiga grund, hvarpå Bevillningsstadgan uti ifrågavarande del är byggd. Förhållandet är nemligen det, att den taxering för inkomst, som skulle ega rum, är af Bevillningsstadgan bestämd att ske för det löpande året. Nu är det ju alldeles gifvet, att ingen taxeringskomité, huru stort dess förutseende än må vara, kan under det år, som taxeringen skall ega rum, bestämma den inkomst, som en fabriks- eller handelsrörelse eller något annat yrke under samma år kommer att åtnjuta. Den rätta grundsatsen bör väl vara, att endast den inkomst, som är gjord, bör kunna af staten taxeras. När nu i Bevillningsstadgan

Allmänna
bevillningen.
(Forts.)

fått inflyta ett sådant stadgande som detta, hafva taxeringskomitéerna många gånger blifvit rådvilla, huru stadgandet bör förstås, just derföre att taxeringskomitéerna omöjligen kunnat finna någon grund för taxeringen af en inkomst under det år, som pågår. Men som de icke hade hopp om hjälp af Bevillningsförordningens innehåll, taxerade de inkomsten, som under det föregående året blifvit gjord. Men när det så faller sig, att en sådan grund för taxeringen icke funnits till, det vill säga, att den, som skall taxeras, icke under det föregående året drifvit rörelsen, så har taxeringskomitén icke haft annat att göra än, såsom ofta skett, helt godtyckligt bestämma den inkomst, som personen under året antagligen kommer att åtnjuta, och derefter har han blifvit påförd bevillning. Dessa svårigheter hafva i främsta rummet berott, som sagdt, derpå, att Bevillningsstadgan innehåller den bestämmelsen att taxeringen skall ske för det löpande året. Denna bestämmelse har åter tillkommit derföre, att man ansett, att den skattskyldige icke borde undgå att skatta till staten för det år, under hvilket han drifver rörelsen. Men detta undgår han ju på det hela taget icke, äfven om han först under följande året taxeras, hvilket ju för staten är likgiltigt, blott staten får sin del i den inkomst han gör. Endast i det fall att en person aflider, innan skatten utgått, kan han icke personligen åtkommas i skattehänseende, men då är alltid sterbhuset skyldigt att betala skatten. Skattejemkningskomitén och med denna Bevillnings-Utskottet säger nu, att denna grundsats icke är odisputabel, men att man icke vill röra vid detta annat än i sammanhang med större förändringar af förordningen i dess helhet. Hvad man nu bör göra är endast att åt paragrafen gifva ett förtydligande. Ett sådant förtydligande har Bevillnings-Utskottet sökt gifva, då det i stället för paragrafens nuvarande innehåll föreslagit en ny lydelse, en sådan som den nu upplasta. Nu får jag, för min del, säga, att, så vidt jag kan fatta saken, är denna förändrade lydelse hvarken nyttig eller nödig. Den kommer icke att i minsta mån ändra det förhållande, som blifvit öfverklagadt eller svårigheten för taxeringskomitén att utreda de förhållanden, på hvilka en taxering bör grunda sig. Tvärtom förorsakas deraf, enligt min tanke, ännu större svårigheter än som redan funnits förut. Numera, så heter det, skall inkomst i allmänhet beräknas på grund af förhållanden under nästföregående år. Dessa ord "i allmänhet" visa, att undantag kunna och måste finnas, och undantagen bero naturligtvis på det särskilda förhållande att det *kan* hända, att det året, då taxeringen skall ega rum, ingen anledning finnes att taga det nästföregående årets inkomst till grund för taxeringen, i fall någon inkomst under det året icke funnits. Nu har — så vidt jag kunnat följa med dessa frågor och med den kännedom jag eger om förhållandena i rikets andra stad — den regel följts, att förhållanden under näst föregående år lagts till grund för taxeringen, och sedan detta blifvit allt mer och mer tillämpadt vid taxeringskomitéerna, har den lyckliga påföljd deraf egt rum, som mången väntat på, nemligen att man af de skattskyldige fått emottaga mera tillförlitliga

*Allmänna
bevillningen
(Forts.)*

och ärliga uppgifter om den inkomst de åtnjuta. Det säger sig sjelft att, om jag för innevarande år redan innan slutet af April skall uppgifva min inkomst för året, då jag kanske ännu icke har någon inkomst, så måste min siffra tagas på höft, under det att om jag är fullt ärlig i min uppgift för det föregående året, siffran blir fullt tillförlitlig, och staten får den inkomst, honom med rätta tillkommer. Bevillnings-Utskottet ändrar nu detta derhän att i stället för att detta varit regel, skall det hädanefter blifva undantag; ty Utskottet föreslår nemligen att "i saknad af annan, tillförlitligare grund för uppskattning må ledning dervid tagas af förhållanden under näst föregående året". Det kan således komma att inträffa — för att taga ett exempel, som bättre än annat upp-lyser hvad jag menar -- att en person, som under det föregående året blifvit taxerad för inkomst och nu i år skall taxeras, befinnes hafva, utom hvad han vanligen kunnat beräkna af sin rörelse, förskaffat sig en extra inkomst på t. ex. en lyckad spekulation eller något annat; straxt är taxeringskomitén färdig att taga reda på detta förhållande och påföra honom bevilling, särskildt för denna hans inkomst, förutom den, hvilken han annars komme att påföras bevilling. Ett följande år åter, då en ny taxeringskomité kommer tillsammans, då är det anförda förhållandet glömdt, och komitén säger att nu skola vi taxera personen efter inkomsten för det föregående året. Och han blir alltså påförd beskattning för samma inkomst, hvarför han redan förut skattat. Den föreslagna förändringen låter oss således blott komma ur askan i elden, och vid sådant förhållande och då den ej heller kan vara nödvändig, helst i afbidan på större ändringar i förordningen, så får jag för min del anhålla, att den gamla paragrafen måtte bibehållas, men att, om något förtydligande skall göras till paragrafen, sådan den nu lyder, måtte göras följande tillägg: "För den, som under föregångna året icke bedrifvit sådan rörelse eller yrke, beräknas inkomsten med ledning af hvad annan liknande rörelse eller yrke antages gifva i inkomst".

Då jag emellertid icke kan antaga, att Kammaren vill på rak arm antaga detta mitt förslag, så får jag i syfte att detsamma måtte af Utskottet förordas endast anhålla, att Kammaren behagade återremittera den förevarande punkten.

Herr Reutersvärd: Den siste ärade talarens yttrande giv-
ver mig ytterligare stöd för den åsigten, att den förändring Ut-
skottet här föreslagit är både nyttig och nödvändig, så mycket
mera som han har sagt, att rikets andra stad tolkar paragrafen
alldeles i motsats mot hvad meningen är dermed. Rikets första
stad tolkar den alldeles så som Utskottet nu föreslagit; och jag
vill upplysa talaren derom, att inom ett och samma län händer
det att paragrafen tolkas olika i de olika distrikten, och detta är
orsaken, hvarföre man föreslagit ett *förtydligande*, ty här är ingen
ändring föreslagen i sjelfva principen. Jag har icke velat inlåta
mig på frågan om det är i principen riktigt att tillämpa det näst
föregångna eller löpande årets förhållanden, utan har ansett, att

*Allmänna
bevillningen.
(Forts.)*

denna viktiga fråga icke borde nu af Utskottet vidröras, då man har att hoppas, att en fullständig omarbetning af hela Bevillningsförordningen en gång må ega rum. Det förslag Utskottet här framlagt, är ingenting annat än ett förtydligande, och orsaken till dess framläggande är just den att till Utskottets kännedom kommit faktiska uppgifter derom, att inom samma ort i samma län olika tillämpning af förordningen egt rum. Jag anhåller om bifall till Utskottets förslag.

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad och Herr Talmannen upptagit de derunder gjorda yrkanden å dels bifall till den förevarande punkten, dels återremiss deraf, framställdes proposition på bifall till punkten och besvarades med ja.

8:de punkten.

mom. a.

Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena Björnstjerna: Mot hvad Utskottet här har föreslagit vill jag visserligen icke yttra någonting, men jag ber att få fästa uppmärksamheten dervid, att det synes mig vara bra oegentligt, att detta endast skall gälla *utländing*, som reser för främmande hus. De främmande hus, som vilja undandraga sig denna beskattning, behöfva således endast taga i sin tjänst en svensk; och sådana finnas redan nu, som alla år komma hit och resa för utländska handelshus' räkning; de äro icke här mantalsskrifne, stanna här några veckor, resa sin väg och undandraga sig alltså all bevillning. Jag kan således icke annat än anse, att det skulle vara rättvist och billigt, att äfven svenskar, som icke äro i landet mantalsskrifne, men här resa för utländska hus, skola underkastas samma villkor som utländingar.

Detta skulle äfven medföra en annan fördel. Genom att utländing och svensk man blefve likställda i detta fall, skulle man undanrödja en af de stötestenar, som framställa sig hvarje gång vi skola afsluta handelstraktat med främmande land, der man i allmänhet är liberalare än hos oss i afseende på utländingars behandling. Om man då kunde säga, att detta stadgande gäller icke utländingar endast, utan äfven svenska undersåtar, så vore en af dessa stötestenar undanröjd. Jag yrkar återremiss å punkten, på det Utskottet må blifva i tillfälle att ändra densamma i denna rigtning.

Herr Bennich: Till att börja med anhåller jag att få fästa uppmärksamheten derpå, att hvad här är föreslaget är föranlett af en till Utskottet remitterad motion. Denna motion afsåg icke någon förändring i det hänseende, som Hans Excellens Herr Utrikesministern har vidrört, och Bevillnings-Utskottet, som äfven hade under öfverläggning frågan, huruvida man skulle utsträcka förändringen till någonting, i hvilket Utskottet hade motionsrätt,

ansåg sig dertill icke hafva skäl, och det hufvudsakligen derföre, att hvar och en svensk man rätteligen skall vara mantalsskrifven i Sverige, så länge han icke upphört att vara svensk man; och mantalsförfattningens tillämpning på honom är någonting, som icke är föremål för Bevillningsförordningen. Emellertid afsåg Utskottets förslag ingenting annat än ett svar på en till Utskottet remitterad motion, hvilken, såsom jag nyss hade äran nämna, icke afsåg ett sådant förhållande, som det här nu påpekade. I denna del tror jag följaktligen, att någon motionsrätt icke vidare finnes, och att en återremiss på grund af ett yttrande inom Kammaren icke kan föranleda till någon Bevillnings-Utskottets åtgärd. Hvad sjelfva förändringen angår, sådan Utskottet föreslagit den, så afser den ett länge öfverklagadt ondt, hvilket från alla landsorter påpekats, det nemligen att en mängd utlänningar kommer hit dels för att för egen räkning fara omkring och sälja ut varor, som de föra med sig, dels för att såsom agenter för här i landet bosatte köpmän, som äro deras förläggare, idka sådan försäljning. Här afses således icke sådana handelsagenter, som fara omkring att bjuda ut varor efter prof eller för att upphemta order, utan det är sådana, som idka verklig gårdfarihandel, hålla auktioner än här, än der och ställa till ganska stor oreda och mycken olycka i flera trakter af landet. Det är dessa, som man vill få hemfallna under en beskattning, liksom om de hade idkat en i författningen medgifven, loflig handtering, hvilket de i sjelfva verket icke göra. De undandra sig tvärtom de skyldigheter, som äro föreskrifna i författningarna såsom vilkor för rättighet att idka handel. Efter denna författning skall hvar och en utlänning, som i Sverige vill idka handel, anmäla detta och utverka sig tillstånd dertill samt sätta borgen för tre års utskylder. Men de här ifrågavarande kringresande schackrare, mest polska judar, inkomma i landet utan någon sökt eller erhållen handelstillåtelse, föra med sig kappsäckar och koffertar, fyllda med varor, och resa med dessa från by till by och idka gårdfarihandel. Det är en sådan handtering, vid sidan af den ordnade handeln, som, om man icke kan förekomma den, man åtminstone vill beskatta och belägga med någon påföljd. Det är hvad Bevillnings-Utskottet här föreslagit, och som jag tror vara ganska välbetänkt. Jag tillåter mig an hålla om bifall till Utskottets förslag.

*Allmänna
bevillningen.
(Forts.)*

Herr Olsson, Peter: Jag erkänner med tacksamhet den ändring i detta förhållande, som Bevillnings-Utskottet föreslagit. Det är ett öfverklagadt ondt, som länge har varit för handen och som man på olika sätt sökt att förekomma, men hvilket icke hittills har lyckats. Kunde det nu lyckas med det förslag, som Bevillnings-Utskottet här har välmenande afgifvit, så vore ju det godt. Men jag ber att få säga att, efter mitt förmenande, är det blott ett halft steg Utskottet här har tagit. Ty såsom Hans Excellens Herr Utrikesministern efter min uppfattning riktigt anmärkt, så kunna lagbestämmelserna i fråga om den rörelse, som drifves af utlänningar, mycket väl kringgås derigenom, att dessa

Allmänna
bevillningen.
(Forts.)

taga i sin tjänst resande eller agenter, som icke äro svenska undersåtar. Och jag föreställer mig, att det icke är sjelfva den person, som är agent för det ena eller andra handelshuset, utan det är väl sjelfva den handelsrörelse, som utländingen bedrifver i Sverige. som här skulle vara föremål för beskattning. Om denna uppfattning är riktig, såsom jag förmodar att den är, så skulle man följaktligen göra till sitt mål att beskatta icke den person, som drifver rörelsen, utan rörelsen sjelf. Och deraf skulle då följa, att, om det är en svensk, som är ombud för ett utländskt handelshus och således drifver handelsrörelse för ett utländskt hus i Sverige, så skulle beskattningen vara lika. Att så sker är något så vanligt, att man nästan kan säga, att det inträffar lika ofta genom svenskar som den utländska rörelsen drifves, som genom utländingar. och detta hufvudsakligen af det skäl att det är personer, som vistas i utlandet någon tid och som således egentligen borde räknas till utländingar, fastän de kunna vara svenskar, som äro agenter för dessa hus. Och då jag icke tror, att något hinder kan möta för Bevillnings-Utskottet att äfven utsträcka förslaget så, att det kan tillämpas på sådana personer, så kan jag för min del icke annat än instämma med Hans Excellens deri, att denna punkt bör till Utskottet återremitteras, på det att Utskottet jemväl må utsträcka förslaget på det sätt, som här är föreslaget. Sker icke detta, så tror jag, att det blir ytterligare villervalla i den oreda, som redan finnes, och då söker man att kringgå detta stadgande på sätt, som är nämndt, och det kan icke vara meningen att man på det sättet skall kringgå det ena stadgandet efter det andra. Om man derjemte tager i betraktande den likställighet, som bör gälla för den ene och den andre, såsom Hans Excellens här yttrat, så torde det vara ett ytterligare skäl till en ändring i förslaget. Jag ber således att få yrka återremiss i förhoppning att Bevillnings-Utskottet må kunna ändra detta förslag så, att det äfven afsäga ett sådant kringgående af lagen, som eljest säkerligen blefve en följd.

Herr Sundell: Utskottet föreslår här dels att "utländig, som reser omkring i landet och för egen eller, såsom utskickad, för annans räkning till inledande af handel samt med eller utan varu-*prof* bjuder ut eller slutar handel om utländska varor att framdeles från utlandet levereras, skall, vid ankomsten till riket, till närmaste kronouppbördsman i stad aflemna skriftlig uppgift, huru länge han ämnar här qvarstanna, samt dervid erlägga etthundra kronor för rättigheten att under en tid af högst tre månader idka dylik handel", och dels att "utländig, som reser omkring i landet och för egen eller annans räkning bjuder ut till försäljning eller försäljer af honom medförda eller eljest i riket befintliga varor, skall erlägga bevilling i enlighet med de i § 6 bestämda grunder". Nu medgifver jag visserligen, att med det senare stadgandet afses, efter hvad jag vill antaga, endast utländingar, som med vederbörligt tillstånd idka handel, men det borde väl ändå deri vara uttryckt, särdeles som de utländingar, som här resa omkring i landet och utan till-

stånd verkligen försälja af dem medförda varor, äro icke få. Jag förstår nog, att Utskottet menar, att denna handel är otillåten, och att på dessa utländingar skall tillämpas 31 § i förordningen af den 20 Juni 1879 om ändring af vissa paragrafer i förordningen den 18 Juni 1864 angående utvidgad näringsfrihet. Men en förklaring i det syfte jag nämnt, torde dock vara erforderlig. Mot det första stadgandet vill jag påminna, att jemväl det borde vara föreskrifvet, att innehafvaren af dessa qvittenser, om hvilka momentet handlar, skola vara skyldige att å hvarje ort, der de uppehålla sig, uppvisa dem för vederbörande myndighet för att erhålla påskrift derom, utan lösen, hvarigenom kontrollen att bevillningen erlagts blefve lättare än hvad den nu är. För några år sedan iakttogs detta temligen allmänt, men numera sker det icke. Jag tror visserligen, att, äfven om de förändringar jag föreslagit, gillas af Riksdagen, sådan otillåten handel, som af mig omnämnts, kommer att fortfarande ega rum. Man har visserligen rätt att behålla qvar en del af varorna, till säkerhet för gäldande af böter och ersättningsbelopp, men på denna rätt bygger jag icke mycket. Härom är nu emellertid icke fråga. De förändringar jag föreslagit, anser jag nödvändiga, och jag anhåller, att Kammaren behagade återremittera denna punkt i betänkandet.

I följd af den tjenstebefattning jag har är jag icke alldeles främmande för dessa förhållanden, och jag har därför ansett mig böra meddela Kammaren den erfarenhet jag i saken vunnit.

Herr Stråle, Holdo: Till en början kan jag icke dela Herrns åsigt, som Bevillnings-Utskottets vice ordförande här uttalat, då han ansåg sig kunna motsätta sig förslaget, af den anledning att Utskottet icke emottagit någon motion i ämnet. Såsom Herrarne väl känna, har Bevillnings-Utskottet motionsrätt i alla bevillningsfrågor och är fullkomligt oförhindradt, att oberoende af huruvida motion i ämnet blifvit väckt, föreslå hvad det anser billigt och nyttigt. Hvad sjelfva saken beträffar, så tillät jag mig i Utskottet framställa samma betänkligheter, som Hans Excellens Herr Utrikesministern här nu framlagt. Man svarade mig då, likasom man svarat nu, att ett sådant stadgande beträffande svenska undersåtar icke vore erforderligt, emedan en svensk måste vara mantalskrifven i Sverige. Jag lät då mina betänkligheter fara i det antagandet att jag hade orätt. Men då jag nu fått höra, att dessa betänkligheter delas af flera, får jag tillstå, att jag icke funnit annat än det möjliga förhållandet, att äfven om en sådan svensk är mantalsskrifven, han ganska lätt kan undgå att erlagga någon slags afgift såsom bevillning, helst man i hans hemort har svårt att veta, hvad han under sitt kringresande kan på sin rörelse förtjena. En annan omständighet talar äfven för återremiss. Till följd af en Riksdagens skrifvelse vidtogos nemligen genom Kongl. Förordningen den 20 Juni 1879, åtskilliga förändringar uti 1864 års Näringsfrihetsförordning. Det är dock, efter min uppfattning, icke klart, huruvida denna förordning äfven är tillämplig på sådana utländska handelsresande, hvilka resa omkring i landet och

Allmänna
bevillningen.
(Forts.)

vare sig medelst auktion eller på annat sätt direkte försälja utländska varor. Jag önskade i Bevillnings-Utskottet att få in den meningen, tydligen uttalad, att nämnda Kongl. Förordning af den 20 Juni 1879 äfven är tillämplig på utländing, som reser omkring och säljer varor. Så vidt jag kan fatta, voro ordföranden och öfriga ledamöterna äfven af denna mening, men något sådant uttalande har icke tillkommit i den föreslagna paragrafen. Sjelfva stadgandet synes mig i flera hänseenden oklart, och jag tror det vore ganska nyttigt för saken, om Utskottet finge frågan under förnyad ompröfning. Jag är alltså förekommen af dem, som yrkat återremiss.

Herr Wærn, Carl Fredrik: Det förekommer mig, som om det icke skulle vara svårt att sätta sig in i denna fråga, endast man skiljer mellan hvad som här afses och hvad som rör utländing, hvilken för erhållande af varubeställningar reser i landet. Den fråga, som uppstått och här skall besvaras, är den, huru man skall komma åt att riktigt beskatta den utländing, som under förevändning att vara handelsresande medför varor och säljer dem i landet. Detta har varit ett problem, som uppstålts för Kommerskollegium, från hvilket detta förslag utgått, och jag har icke hört någon anmärkning, som visat, att hvad som här blifvit föreslaget icke skulle vara riktigt. Om man nu, såsom man bör göra, skiljer emellan den handelsresande, som söker erhålla order, och den, som far omkring i landet och säljer medförda varor, finner man att i början af denna paragraf afses *utländning, som reser omkring i landet och för egen eller annans räkning till inledande af handel samt med eller utan varuprof bjuder ut eller slutar handel om utländska varor att framdeles från utlandet levereras*. Om en sådan utländing är det icke fråga i den nu väckta motionen och en sådan har heller icke varit föremål för det förslag Kommerskollegium afgifvit, hvarföre den nu väckta frågan är alldeles ny. Hvad som med afseende på en sådan utländing förelegat Kommerskollegium har endast varit att skilja honom från de andra, om hvilka andra momentet handlar. Derföre hafva de förtydligande orden tillkommit: *"till inledande af handel samt med eller utan varuprof"*. Dessa äro tillkomna endast för att skilja honom från de andra, om hvilka Kommerskollegii förslag handlar. Håller man detta strängt fast i tanken, finner man att det af Hans Excellens Björnstjerna väckta förslag, huru ändamålsenligt det i öfrigt kan vara, är en alldeles ny fråga, ty hvad han afser är den utländing, som reser omkring i landet och söker inleda handelsaffärer. Detta är möjligen mycket bra, men denna fråga har icke förelegat för Utskottet, och om man ock, såsom den siste talaren gjorde, kan säga, att Bevillnings-Utskottet borde upptaga denna fråga då den en gång blifvit väckt, emedan Utskottet har motionsrätt, så förefaller det mig likväl, att, då Utskottet beslutat att icke begagna sig af denna rätt, Kammaren icke genom en återremiss kan tvinga Utskottet att begagna densamma. Om man nu erkänner, att detta är en ny fråga, så synes det mig att den bör för sig sjelf behand-

las och för sådant ändamål upptagas vid nästa riksdag. Med afseende åter å den hufvudfråga, som här föreligger, nemligen ombeskattnings å den utländing, som reser omkring i landet och för egen eller annans räkning bjuder ut till försäljning eller försäljer af honom medförda eller eljest i riket befintliga varor, så gäller det att tillse, hvilka inkast blifvit gjorda emot densamma. Då förekommer först, huruvida Hans Excellens Björnstjernas yrkande, att paragrafen skulle ändras så, att den afsäge ej blott *utländing*, utan äfven *inländing*, borde äfven på detta ställe iakttagas. Detta tror jag icke är lämpligt, ty den inländing, som reser omkring i landet, skall i främsta rummet svara för, om han icke är i Sveriges mantalsskrifven, och, om han, utan att vara här mantalsskrifven, såsom schackrande handelsman reser omkring i landet, kan jag ej tro annat än att han måste anses såsom lösdrivvare. Är det således en svensk, som reser omkring på detta sätt, kan han på annat sätt åtkommas än genom Bevillningsförordningen. Derför tror jag icke att detta skäl bör föranleda till en återremiss, hvarigenom man riskerar att icke få fram hufvudsaken, nemligen: att beskatta den utländing, som reser omkring i landet för att idka handel. En annan talare har föreslagit, att man skulle inrycka orden: *utländing, som har rätt att drifva handel*; men om de orden stode der, skulle icke det innefatta en begränsning? Det skulle ju från lagens bestämmelser undantaga den, som icke hade rätt att drifva handel. Han skulle icke kunna beskattas, och då måste på honom tillämpas den citerade paragrafen i 1864 års förordning. Jag kan således icke se annat, än att man genom detta förslag förminskar sin rätt att lägga skatt på den, som man har rätt att beskatta. Vidare ansåg en talare, att man borde i 1:sta punkten låta inflyta, att den utländing, som reser omkring i landet för att idka handel, skall uppvisa sitt qvitto och få det påtecknad. Det måste väl erkännas, att detta är en ny fråga och jag kan icke se att den bör hindra oss att få fram det nu väckta förslaget. Slutligen har den siste talaren velat hafva en ytterligare kontroll med afseende å denna paragraf, men för min del tror jag, att den är fullt tydlig. För öfrigt blir det alltid svårt att beskatta den svensk, som reser omkring i landet, äfven om han är här mantalsskrifven, ty man vet icke på mantalsskrifningsorten hvad han förtjenar. Om Herrarne vilja se på den historiska utvecklingen i detta fall, så har ju det förhållandet i mångfaldiga år egt rum, att personer rest omkring i landet och drifvit handel utan att hafva rätt dertill och utan att betala skatt för sin handelsrörelse. Nu är här framställt ett förslag, som rör denna sak och hvilket jag vågar påstå vara genomtänkt. Är det då skäl att genom en återremiss förhindra sakens framgång och det utan att några anmärkningar emot förändringens eget syfte blifvit gjorda. Om vi lyckas med denna sak vid denna riksdag, hafva vi allt skäl att vara nöjda, och derför anhåller jag om bifall till Utskottets förslag.

Herr Sundell: Om det af mig omnämnda senare stadgandet

Allmänna
bevillningen.
(Forts.)

skall anses angå hvarje utländig, som här i riket försäljer af honom medförda varor, vare sig att han dertill fått tillstånd eller icke, så, om man beskattar en person, som drifver denna handel olofligt, legaliserar man derigenom denna handel, och jag frågar: hvar skall denna beskattning utöfvas? Skall det ske på hvarje ort denna handel drifves? Och hvar skall man det följande året, då debetsedeln utkommer, få reda på denne titulus *Deutsch*? Det är nemligen tyskarne, som härutinnan företrädesvis excellera.

Herr Bennich: Med anledning af den siste talarens yttrande att man genom att beskatta den, som olofligen drifver handel, skulle legalisera denna handel, ber jag få erinra, att våra fleste beskattningslagar eller åtminstone dem, jag nu kan påminna mig, såsom t. ex. den om rättighet att tillverka eller försälja bränvin, stadga, att den, som beträdes med oloflig tillverkning eller försäljning af bränvin, skall, jemte böter, betala tillverknings- eller försäljningsavgift. Han blir beskattad och bestraffad, men legaliserad blir icke hans olofliga verksamhet.

Friherre Barnekow: Hvad angår den sista punkten om sådane resande, som fara omkring i landet och sälja varor, hafva temligen långa debatter derom egt rum inom Utskottet, hvarvid man fann det förenadt med stora svårigheter att beskatta dem. Derföre väcktes inom Utskottet det förslaget, att dessa skulle komma under samma rubrik som de, hvilka resa omkring för att taga upp order och således förutom bevillning erlägga en särskild afgift. Att på detta sätt beskatta tvenne gånger tyckte några inom Utskottet vara orätt, men då man sedan tog del af 1879 års författning, som stadgar, att den utländig, som här i landet skall sälja varor, skall visa, att han har borgen af svensk man för tre års utskylder, tyckte man, att i den svårighet, hvarmed det vore förenadt att anskaffa en sådan borgen, skulle ligga en tillräcklig säkerhet mot en sådan oloflig handel. Det yttrades äfven tvifvel, huruvida man af en sådan resande, som blifvit påförd bevillning, skulle kunna få ut den, om han reste sin väg, men härför har man en säkerhet deri, att han stält borgen för sig. Hade afgiften för rättigheten att idka handel satts till 400 kronor, hade detta varit ungefär detsamma som att utfärda ett rent förbud deremot, ty här finnas handelsresande, hvilkas varor icke äro värda mera än hundra kronor. Då man alltså ansåg detta vara för strängt, stannade Utskottet vid sitt nu framställda förslag, till hvilket jag yrkar bifall.

Herr Lagerstråle: Det är egentligen den äsigt, hvilken af Bevillnings-Utskottets vice ordförande blifvit uttalad i afseende å Utskottets åliggande att behandla den väckta motionen, som föranledt mig att begära ordet. Han ansåg, att det vore Utskottet betaget att utveckla den till Utskottet remitterade motionen i den riktning Hans Excellens Björnstjerna antydt, så vidt Utskottet icke skulle ansett till detta fall böra hänföras den motionsrätt, som

Utskottet i egentliga bevillningsfrågor eger; men att, äfven om denna motionsrätt kunde omfatta sådan utsträckning af en väckt motion. som nu vore i fråga, Utskottet dock faktiskt icke begagnat sig af en sådan rätt. Detta senare medgifver jag fullkomligt. Men det är icke heller på grund af Utskottets rätt att väcka förslag, som det bordt ingå i det bedömande, som här blifvit ifrågasatt, utan det är på grund af det åliggande hvarje Utskott enligt mitt omdöme har att behandla en remitterad motion så, att det med motionen afsedda mål på bästa sätt vinnes. Om nu hufvudändamålet här är att beskatta sådana kringresande, som till inledande af handel samt med eller utan varuprof utbjuda eller sluta handel om utländska varor att framdeles från utlandet levereras. så är det väl en biomständighet, om denne kringresande är en utländsk eller inländsk man. Det må vara, att mantalsskrifningsfrågan framkallar behof af andra stadganden, men hufvudsaken skall väl vara det nyss nämnda eller att hvarje kringresande skall för så beskaffad försäljning af utländska varor underkastas beskattning. Om nu detta är hufvudsaken, och motionären icke framställt en riktig metod för vinnande af detta mål. är väl Bevillnings-Utskottet befogadt att utveckla saken så, att målet vinnes. Derföre instämmer jag med dem, som yrkat återremiss, och gör detta jemväl för att genom det principiella uttalande, som en dylik återremiss bör anses innebära, åt hvarje Utskott förvara en sådan rätt vid motioners behandling, som jag anser vara af högsta behof påkallad.

*Allmänna
bevillningen.
(Forts.)*

Herr Bennich: Det är ett fullkomligt misstag af den sistärade talaren, att jag skulle anse Bevillnings-Utskottet sakna rätt att framställa ett sådant förslag, som här blifvit väckt. Tvärtom har jag frambållit, att Utskottet hade denna rätt, likasom den att framställa hvilket annat förslag som helst i bevillningsfrågor. oberoende af motion. om Utskottet vill begagna denna rätt; men när Utskottet icke ansett sig böra begagna denna motionsrätt. kan, efter min uppfattning. Kammaren icke, sedan frågan kommit hit, ålägga Utskottet att begagna samma rätt eller genom återremiss framställa ett nytt förslag till Utskottets behandling.

Hvad åter angår sjelfva frågan, huruvida man icke i denna paragraf borde införa ett stadgande derom, att svenske män, som resa omkring och sälja varor, skulle behandlas på samma sätt. som här föreslås om utlänningar, ber jag att få fästa uppmärksamheten derpå, att många köpmän så väl här i Stockholm som i andra delar af riket, skickar ut sina reseombud för att utbjuda både svenska och utländska varor. Skulle nu dessa, som resa för svenska handelshus, men bjuda ut utländska varor. blifva underkastade en undantagslagstiftning, som endast afser utlänningar, hvilka här i landet idka handel; eller skulle man skilja mellan svenske män, som resa för svenska handelshus, och svenske män, som resa för utländska hus? Jag önskar veta, huru man skulle få denna fråga utredd i hvarje särskildt fall. Den svenske mannen är hemfallen under våra allmänna lagbestämmelser såväl i

*Allmänna
berillningen.
(Forts.)*

afseende på rätten att idka handtering som i afseende på beskattning, och det är icke om de svenska handelsresandena, som vi hafva att nu meddela föreskrifter, utan om de utländska, hvarför också bevillningsförordningen inskränkt detta stadgande till hvad det afser att gälla, nemligen utlänningar.

Hans Excellens Herr Utrikesministern Björnstjerna: Å hvad den siste talaren yttrade får jag svara, att mitt förslag var, att svensk man, som är bosatt utomlands och icke här mantals-skrifven, skulle erlägga ifrågavarande skatt, då han reser för utländska handelshus. Om han är här i landet bosatt och mantals-skrifven, inträder ett annat förhållande. Men om ett handelshus i en fransysk eller tysk stad tager i sin tjänst såsom handelsresande en svensk, som är der bosatt, och denne hvarje år reser hit till Sverige för det utländska husets räkning — jag känner att detta är förhållandet i många fall — samt stannar här några veckor eller månader under den tid af året, då mantalsskrifningarna icke pågå, så att han äfven med bästa vilja icke kan låta mantals-skrifva sig här; hvarför skall då denne eller, rättare sagdt, det hus, för hvilket han reser, vara fritaget för skatt, om det anses billigt att detsamma erlägger skatt, i fall det använder en utlän-ning till reseombud?

Angående den formella delen af frågan får jag endast säga, att jag hyser så höga tankar om Bevillnings-Utskottet, att jag är öfvertygad, att om Utskottet på de skäl, som blifvit anförda, efter en återremiss finner sig föranlåtet att begagna sin rätt att i para-grafen insätta de ord, jag föreslagit, kommer Utskottet nog att göra det.

Herr Olsson: Jag begärde ordet hufvudsakligen för att fästa uppmärksamheten på det skäl Herr Wærn anförde mot återremiss. Han nämnde att, om återremiss beslutas, kunde det, som här är föreslaget och som innebär en fördel, åtminstone till en del gå förloradt. Jag kan icke fatta detta, utan föreställer mig, att till hvilket resultat Utskottet än kunde komma, måste åtminstone hvad nu blifvit föreslaget icke borttagas och således, om det inne-bär en fördel, denna icke gå förlorad.

För öfrigt har här talats om motionsrätt och man säger att det är en ny fråga. Jag kan ej inse detta. Visserligen skulle frågan få större utsträckning genom ett eller annat af de före-slagna tilläggen, men sjelfva skattefrågan är dock alldeles den-samma, och den föreslagna utsträckningen deraf står i det inner-ligaste samband med hvad Utskottet redan föreslagit. Jag kan ej finna något skäl, hvarför icke Utskottet borde taga frågan i för-nyadt öfvervägande och yrkar därför fortfarande återremiss.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad och Herr Talmannen upptagit de derunder gjorda yrkanden å dels bifall till det förevarande momentet, dels återremiss deraf, framställde Herr Talmannen först proposition på bifall till momentet, hvarvid

svarades många nej jemte några ja, och sedermera proposition på återremiss deraf, då svaren utföllo med många ja jemte åtskilliga nej; och förklarades ja nu hafva varit öfvervägande.

*Allmänna
bevillningen.
(Forts.)*

mom. b.

Herr Bennich: Som första momentet genom Kammarens nyss fattade beslut blifvit till Utskottet återremitteradt, hemställer jag, att återremiss måtte beslutas äfven i afseende på detta moment.

Efter härmed slutad öfverläggning gjordes först proposition på bifall till momentet, hvarvid svarades nej, och sedermera proposition på återremiss deraf, hvilken proposition med ja besvarades.

9:de punkten.

Lades till handlingarne.

10:de, 11:te och 12:te punkterna.

Biföllos.

13:de punkten.

mom. a.

Herr Ekström: Förslag i syftning att åt landstingen öfverlemna rätt att i pröfningskomitéerna inkalla samtliga eller ett större antal ledamöter hafva sedan flera riksdagar blifvit väckta, men icke lyckats vinna Riksdagens bifall. Denna fråga förevar senast vid 1879 års riksdag. Bevillnings-Utskottet afstyrkte då förslaget utan reservation och Utskottets utlåtande bifölls utan diskussion i båda Kamrarne. Det ansågs då icke vara af behovet påkalladt att sjelfstyrelsens grundsats, såsom det nu heter i Utskottets betänkande, erhöill större inrymmande i afseende på tillsättandet af pröfningskomitéernas ledamöter. En annan vind blåser nu och Utskottet har funnit sig af några under tiden inträffade förhållanden manadt att framlägga ett förslag i den syftning, som det förut ogillat. Man torde icke taga miste, om man anser, att detta förslag är en följd af pröfningskomitéernas åtgärder under förlidet år. Det är naturligt, att den förhöjning i jordbruksfastigheternas taxeringsvärde, som då åstadkoms genom pröfningskomitéernas och i allmänhet beskattningskomitéernas åtgöranden, icke kunde utfalla tillfredsställande för en hvar fastighetsegare. Det är icke alla, som finna tillfredsställelse i att lyckönskas till höga debetsedlar. Men den omständighet, att fastighetsvärdena genom beskattningskomitéernas åtgöranden blifvit höjda, må väl icke i och för sig innefatta giltig anledning att vidtaga en förändring i det syfte, som nu är ifrågasatt. Om något misstag vid beskattningskomitéernas åtgöranden egt

Allmänna
bevillningen.
(Forts.)

rum, anvisar Bevillningsstadgan den väg, hvarpå man har att söka rättelse. Då enligt nu gällande bevillningsförordning de skattskyldige sjelfva ega att utse de personer, bland hvilka Konungens Befallningshafvande har att inkalla ledamöterna i pröfningskomitén, måste efter min tanke med fullt skäl kunna sägas, att de skattskyldiges och särskildt fastighetsegarnes intresse och rätt blifvit fullt ut tillgodosedd och betryggad. Det har vid behandlingen af dessa ärenden under en lång tid varit fråga om förhöjning i dessa värden, men det har egentligen varit vid de sista pröfningskomitéernas sammanträden, som en betydligare förhöjning egt rum. Den förhöjning, som då skedde, motiverades af nödvändigheten, emedan det vid granskning af taxeringsvärdena befans, att afvikelser eller förbiseenden egt rum, i hvilka med fullt skäl rättelse borde vidtagas. Bevillnings-Utskottet har bland de skäl, som skulle tala för förändrings vidtagande, anført äfven det, att genom landstingets rätt att utse ledamöter i pröfningskomitén skulle vinnas styrka för samhället genom medborgarnes uppfostran till delaktighet uti och intresse för allmänna angelägenheters handläggning, men för detta ändamål behöfver ju ej landstingens mellankomst tagas i anspråk. Om Konungens Befallningshafvande, som icke har att välja på andra personer än dem, hvilka de skattskyldige sjelfva utsett, icke lyckas utse de lämpligaste personer till ledamöter i pröfningskomitén, sker ju derigenom ingenting annat, än att just de personer, hvilka företrädesvis behöfva uppfostras till delaktighet uti och intresse för allmänna angelägenheters handläggning, komme i tillfälle att åtminstone i någon mån få detta behof afhjelpat. För min del har jag den erfarenhet af pröfningskomiténs sammansättning, att ingalunda något kan sägas om lämpligheten af de val, som Konungens Befallningshafvande träffat. Det är sålunda enligt min uppfattning icke från den synpunkten, som man kan hafva skäl till någon förändring i den nu gällande lagstiftningen i ämnet. 1870 års Bevillnings-Utskott uttalade, att Konungens Befallningshafvande fullt ut lika och måhända i större mån än landstinget egde förmåga att i detta fall utse de lämpligaste personerna. Detta godkändes då af Riksdagen. Samma skäl återopades år 1879 och blef äfven då af Riksdagen godkänt. För min del kan jag icke finna, att under tiden några förhållanden inträdt, som kunna motivera ett annat omdöme om Konungens Befallningshafvandes verksamhet i detta afseende. Jag känner visserligen icke sammansättningen af pröfningskomitéerna inom de särskilda länen, men jag är dock fullkomligt säker på att fastighetsegareintresset der varit i öfvervägande grad representeradt. Hvad Jönköpings län angår, vet jag, att den förhöjning, som der egde rum i afseende på jordbruksfastighetsvärdet och hvilken till största delen åstadkoms inom taxeringskomitéerna, icke, om jag undantager en enstaka reservation, mötte något motstånd bland ledamöterna i pröfningskomitén, af hvilka, till antalet 27, deraf 4 tillhörde städerna, 20 voro jordegare. Jag tror således icke, att hvad som förekommit hos pröfningskomitéerna kan motivera den föreslagna

förändringen. Denna är ej af något behof påkallad och skulle ej heller medföra någon fördel, utan tvärtom ganska väsentliga olägenheter. I sådant afseende ber jag att först och främst få påpeka det förhållande att före år 1875 skulle enligt Bevillningsstadgan innan den 10 December till vederbörande kommunalstämmo-ordförande aflemnas utdrag af pröfningskommitténs protokoll, utvisande alla af komittén beslutade förändringar i och tillägg till de af taxeringskommittén påförda bevillningar. Kommunalnämnden har enligt kommunalstadgan att uppgöra dels fyrktalslängd med ledning af den bevillning efter andra artikeln, som de skattskyldige erlägga, dels ock debiterings- och uppbördslängd, hvilka skola tillställas kommunalstämmans ordförande och under 14 dagar efter af honom utfärdad kungörelse vara för granskning tillgängliga. hvarpå inom December månads utgång bör hållas kommunalstämma för längdernas justering. Vid 1875 års riksdag väcktes af en motionär förslag att, då, vid det förhållande att utdrag af pröfningskommitténs protokoll icke skulle förr än den 10 December till kommunalstämmans ordförande aflemnas, allt för kort tid vore lemnad för upprättandet af dessa längder för den kommunala beskattningen, stadgandet om tiden för insändandet af pröfningskommitténs protokoll måtte förändras. Bevillnings-Utskottet erkände då nödvändigheten af en sådan åtgärd och tillstyrkte att pröfningskommittéernas sammanträden måtte flyttas tillbaka och hållas inom September eller första hälften af Oktober månad samt att utdrag af dess protokoll borde till vederbörande aflemnas i Stockholm inom årets slut och i öfriga orter inom November månads utgång. Detta förslag antogs och Riksdagen erkände således nödvändigheten af att tillbakaflytta pröfningskommitténs sammanträden på det att dess protokoll måtte kunna meddelas de kommunala beskattningsmyndigheterna så tidigt att dessa måtte hinna upprätta sina beskattningslängder inom stadgad tid. Af ett stadgande, sådant som här föreslås, blefve deremot en gifven följd, att pröfningskommittéerna måste hållas mycket senare än nu är förhållandet, och förslaget verkar således i rakt motsatt riktning mot hvad som år 1875 erkändes behöfligt. Om, såsom här föreslås, landstinget skulle utse hälften af pröfningskommitténs ledamöter, kunde denna komité icke sammanträda så tidigt som nu i de flesta fall är förhållandet. Inom nästan alla län sammanträder den nu i slutet af September, efter det landstinget hållits. Jag tror att enda undantagen härifrån bildas i Kopparbergs och Östergötlands län, der komittén brukar sammanträda de första dagarne af Oktober. Nu är förhållandet t. ex. inom Kopparbergs län att landstinget enligt dess beslut sammanträder först å sista Måndagen i September, som ju kan infalla till och med på sista dagen i månaden. Således kan ju ej landstingets beslut i afseende på pröfningskommitténs ledamöter fattas förr än i bästa fall någon af de sista dagarne i September. Beslutet skall derpå expedieras till Konungens Befallningshafvande. Konungens Befallningshafvande skall utfärda kungörelse om hvilka ledamöter, som blifvit af Konungens Befallningshafvande och hvilka som blifvit af landstinget utsedde, och tillsända dem besked derom;

*Allmänna
bevillningen.
(Forts.)*

Allmänna
bevillningen.
(Forts.)

och i de flesta fall skall pröfningskomitén således ej kunna hinna att sammanträda förr än omkring den 20 Oktober. Komitén behöfver under vanliga förhållanden sammanvara under 2 å 3 dagar, men om, såsom förlidet år, jordbruksfastighetsvärdena skola undergå revision, måhända 6 dagar, så att komiténs arbeten således icke skulle vara afslutade förr än omkring 24 eller 25 Oktober. Tre veckor derefter skola längderna lemnas ut till vederbörande debiteringsförrättare för att dessa må kunna verkställa de arbeten, som äro på taxeringen beroende, och taxeringslängderna komma således vederbörande häradsskrifvare och magistrater tillhanda först i medlet af November. Men i medlet af November börja mantalsskrifningarna och dessa pågå inom de större fögderierna ända in i början af December. Det blir således omöjligt för häradsskrifvarne att under denna tid kunna få färdig den debitering, som de skola besörja, och de särskilda längder, som de skola utskrifva till de kommunala myndigheterna o. s. v. Man finner häraf, att arbetet skulle genom detta förslags antagande blifva betydligt försenadt. Vigten af att debiteringsarbetet sker med noggrannhet är väl af alla erkänd, men tillräcklig noggrannhet kan icke egnas åt detta arbete, om det skall sammanträngas på så kort tid, som, om förslaget antoges, skulle blifva förhållandet. Komitén för landsstatens omorganisation framhöll också detta i sitt förslag och förordade äfven en framflyttning af pröfningskomitéernas sammanträden i motsats till hvad här är föreslaget, nemligen att de skulle utsträckas till Oktober månads slut. Kammarkollegium, Kammarrätten och Statskontoret hafva i sitt utlåtande öfver landsstatskomiténs betänkande instämt i hvad komiterade i detta hänseende föreslagit och likaledes hemställt, att pröfningskomitéernas sammanträden skulle blifva tidigare. Dessa omständigheter, som jag nu påpekat, äro enligt min åsigt så viktiga, att jag på grund deraf ansett Utskottets förslag icke böra vinna bifall, utan hemställer om afslag derå. Om förslaget skulle bifallas, blefve följden, såsom sagdt, deraf den, att debiteringsarbetet blefve utsträckt så långt fram på året, att det icke skulle hinna blifva färdigt, utan åter hafva till följd att uppbördsstämorna måste ganska väsentligt framflyttas, en stor olägenhet äfven för de skattskyldige. Restantierna skulle då blifva större och specialräkningarna belastas med betydliga balanslistor, särdeles i somliga län, der restantierna redan nu äro ganska stora och vålla uppbördsförvaltningen mycket arbete och besvär.

Herr Stråle, Wilhelm: För min del anser jag den principfrågan, huruvida pröfningskomiténs ledamöter skola utses till större eller mindre del af Konungens Befallningshafvande eller af landstingen eller af begge gemensamt, icke vara någon högviktig fråga, så länge valet är begränsadt till sådana personer, som taxeringskomitéerna föreslagit, men deremot anser jag det vara en mycket viktig fråga att pröfningskomitéerna sammansättas så, på sätt äfven här är föreslaget, att de utgöras af dels fastighetsegare, dels näringsidkare, dels låntagare, dels ock personer från länets

särskilda delar, hvilka hafva tillförlitlig kännedom om dessa delars ekonomiska tillstånd och hufvudsakliga näringar. Utskottet har föreslagit, att Konungens Befallningshafvande först skulle utse halfva antalet ledamöter och landstinget sedermera den andra hälften. Vi hafva dock litet hvar erfarenhet af huru det tillgår, då ett större antal personer skall deltaga i ett val. Der förekomma nvarjehanda skiljaktiga valsedlar, lottning måste ofta tillgripas och ingen säkerhet förefinnes att bland de personer, som utses genom ett samfäldt val af många ledamöter, verkligen komma att finnas fastighetsegare, näringsidkare, löntagare och sådana sakkunnige personer, som man önskar hafva. Jag skulle således för min del tro, att om man vill försöka sig på den väg, som Utskottets pluralitet föreslagit, så borde åtminstone landstinget välja först och Konungens Befallningshafvande sedan, så att det blifve möjligt att tillse, att icke från en del af länet finnes många ledamöter och från en annan ingen, äfvensom att de olika klasserna blifvo något så när representerade och att städerna äfven fingo vara med.

Men efter mitt förmenande mötes, såsom den siste talaren påpekat. Utskottets förslag af stora och nästan oöfvervinneliga svårigheter, om man nemligen vill, att arbetet skall gå jemnt och lugnt. Den siste talaren upplyste, att före 1875 var det medgifvet, att pröfningskommittéerna fingo sammanträda under September och Oktober, men att häraf visade sig så stora svårigheter, att Riksdagen beslöt, hvad ock genom Kongl. Kungörelsen den 24 September 1875 bestämdes, att pröfningskommittéerna skola sammanträda i September eller inom första hälften af Oktober. Sedan dess har debiteringsarbetet fått en ganska betydlig förhöjning genom skjutslagen, som medfört mycket arbete, hvartill kommer att taxeringslängderna i allt fall tilltaga i vidlyftighet. De flesta landstingen sammanträda nu på tredje eller fjerde, två eller tre sista måndagen i September, och det skulle således lätt kunna inträffa, åtminstone i ett och annat län, att landstinget icke kunde välja ledamöter förrän i Oktober. Den siste talaren beräknade, att pröfningskommittén sedermera skulle samlas omkring den 20 Oktober och att tre veckor derefter handlingarne skulle kunna öfversändas till magistrater och häradsskrifvare för debiteringen; men pröfningskommitténs beslut skola ock justeras, och det går icke så fort att få protokollet i ordning, så att det icke är vågadt att antaga, att man hinner öfver medlet af November, innan besluten komma till dem, som skola verkställa debiteringen af bevilning, landstingsskatt, skjutsbidrag, sjukvårdsafgift och möjligen blifvande tilläggsbevilning. Samtidigt har, såsom redan påpekats, mantalsskrifningarna börjat, och huru skola då häradsskrifvarne kunna medhinnua både mantalsskrifning och debitering? Kommunernas fyrktalslängder skola jemväl upprättas på grund af de debiteringslängder, som komma från häradsskrifvarne, och kommunerna skola sedermera fastställa sina uppbördslängder på ordinarie stämman i December. Jag betviflar, att allt detta kan medhinnas med de nuvarande arbetskrafterna. Jag bör ej heller un-

Allmänna
bevillningen.
(Forts.)

derlåta att omnämna, att under senare hälften af Oktober äro landskamrerarne sysselsatta med uppgörande af balansrelationen, som är ganska vidlyftig och hvilken handling skall före den 1 November vara insänd till Statskontoret vid dagabot. Vidare hafva landskamrerarne under samma tid att utföra förberedande arbeten för markegångssättningen. Kan man då begära att landskamrerarne med dessa göromål skola kunna befatta sig med förberedelser för pröfningskomitén, granskning af taxeringslängder m. m.? Mig synes påtagligt, att om Utskottets förslag antages, så måste, för att bereda möjlighet för att arbetet skall kunna gå, tillförordnade landskamrerare och tillförordnade häradsskrifvare för viss tid utses, och dock går måhända arbetet icke med den noggrannhet som nu. På dessa skäl vågar jag icke tillstyrka förslaget, utan anhåller om afslag derå.

Herr Hammar: I denna fråga hafva flere reservanter bland Utskottets ledamöter från denna Kammare genom en reservation uttryckt sitt ogillande af det förslag, som Utskottet framlagt, och tvenne talare, båda landshöfdingar, hafva äfven här ganska noggrant utredt de olägenheter, som förslaget skulle medföra, men det torde dock icke vara ur vägen, om en person, som hvarken tillhör Utskottet eller något landshöfdingeembete, framlägger sina åsikter i frågan, och därför ber jag att få fästa uppmärksamheten på några förhållanden, som enligt min öfvertygelse göra förslaget nära nog omöjligt att utföras. Här är icke föreslagen någon förändring annat än i Bevillningsförordningen. Utan att vilja yttra mig om den större eller mindre önskvärdheten, eller behofvet af den föreslagna förändringen, vågar jag påstå att den, ensam, och utan att derjemte vidtagas andra ändringar är utförbar. Jag ber då att få påminna om landstingsförordningen, som öfverlemnar åt landstingen att första gången de sammanträda bestämma å hvilken måndag i September de vilja börja sina sammanträden. Några landsting finnas som hafva bestämt den sista måndagen i September för sammanträdet början, och nu kan ju inträffa, att den sista måndagen infaller den 30 September. Vi veta, att landstingen kunna få fortfara 6 dagar. Förhandlingarna skulle således kunna vara afslutade först den 5 Oktober. Någon tid måste väl lemnas åt landstingets sekreterare att utskrifva expeditionerna, och de kunna ibland vara ganska vidlyftiga, så att dermed dröjer några dagar, 3 eller 4, så att då har man redan den 9 eller 10 Oktober. Expeditionerna skola derefter ingå till Konungens Befallningshafvande och Konungens Befallningshafvande skulle sedan kalla pröfningskomiténs ledamöter från alla olika, ofta ganska aflägsna, delar af länet. Huru fort detta låter sig göra är icke godt att säga, men äfven det tager en icke obetydlig tid. Då skulle Konungens Befallningshafvande utsätta tid för pröfningskomiténs sammanträde och jag befarar, att den sällan kunde blifva förrän de sista dagarne af Oktober. Komiténs göromål kunna ofta vara rätt vidlyftiga, och såsom bevis derpå vill jag med en handling i min hand styrka att det finnes län, der pröfningskomi-

Allmänna
bevillningen.
(Forts.)

téns protokoll upptaga 42 ark. Detta protokoll skall först uppsättas och justeras samt derefter utskrifvas och delgifvas härads-skrifvarne för att kunna meddelas de personer, som vilja besvara sig. Allt detta kan således icke låta sig göra förrän i medlet af November och vid den tiden äro häradsskrifvarne sysselsatta med mantalsskrifning. Huru skulle de då hinna med debitering af alla kronoskatter, hvarå debetsedlarne i åtskilliga län böra vara utlemnade och tillgängliga sednast medio Januari. Härvid ligger äfven det *mot* förslaget att, såsom vi veta, pröfningskomitén har skyldighet att bestämma i fråga om utminuterung och utskänkning af brännvin till hvad kanntal gästgifvare och andra personer, som erhållit en tillfällig försäljningsrättighet, skola taxeras. Men jag torde icke misstaga mig deri att uppbörden af brännvinsmedlen skall vara uppburen och redovisad innan den 1 November. Om nu häradsskrifvarne få del af pröfningskomiténs beslut först i medlet af November, huru skola de då kunna debitera och kronofogdarne verkställa uppbörden i föreskrifven tid? För min del tror jag således, att det kan visas, att förslaget, sådant det nu föreligger, icke låter verkställa sig, och därför ber jag att få yrka afslag derå.

Men här finnas dock förhållanden, som vi icke få förbise och som kanske icke utan skäl väckt missnöje. 61 § i Bevillningsstadgan säger, att pröfningskomitén skall bestå af 20, högst 30 ledamöter, hvilka Konungens Befallningshafvande *eger* utse bland de af taxeringskomitéerna dertill föreslagna personer, och § 59 stadgar, att innan taxeringskomitén upplöses och åtskiljes, skall komitén bland sina medlemmar föreslå 4 personer till ledamöter i samma års pröfningskomité. Nu lär det hafva händt, kanske på mer än ett ställe, att Konungens Befallningshafvande tolkat detta såsom en honom tillkommande rättighet att utse alla de fyra personer, som äro föreslagna af *en* taxeringskomité, och att icke utse någon bland dem, som äro föreslagna af *en annan* taxeringskomité. Derigenom har uppkommit den olägenhet, att taxeringsdistrikt funnits, som icke i pröfningskomitén varit representerade af någon ledamot, och detta åter har haft till följd, att man i en sådan pröfningskomité saknat personer, som haft erforderlig kännedom om förhållandena inom ett eller annat distrikt. På denna olägenhet ber jag att man måtte fästa uppmärksamhet och jag skulle för min del anse, att den mycket lätt kan förekommas genom ett enkelt tillägg till 61 §, nemligen om man i stället för orden "eger utse" insatte "skall, så vidt sig göra låter, i lika förhållande från hvarje taxeringsdistrikt utse". Jag tror, att alla olägenheter, som nuvarande stadgande verkligen kan sägas innebära, dermed försvunne. Jag vet icke om det låter sig göra att nu framställa ett ändringsförslag i denna syftning, men om det icke skulle anses såsom ett nytt förslag, ber jag att få framställa det af mig nämnda tillägg. Skulle detta icke anses förmenligt, vore kanske bäst om paragrafen återremitterades för att få den af mig föreslagna ändring deri införd. I fråga om Utskottets förslag kan jag på förut nämnda skäl ej annat än yrka afslag.

Allmänna
bevillningen.
(Forts.)

Herr Bennich: Såsom Kammaren behagade finna af Utskottets betänkande är jag antecknad bland reservanterna mot Utskottets föreliggande förslag. Jag har genom hvad som är anfördt i denna reservation hufvudsakligen gifvit tillkänna min ståndpunkt och uppfattning af frågan. Af de föregående talare, som här yttrat sig, har förslaget ur rent praktisk synpunkt blifvit motsagdt på skäl, som jag föreställer mig icke kunna jäfvas. Det är icke heller med afseende på den praktiska nyttan som pluraliteten inom Utskottet framställt ändringsförslaget, utan hvilat detta på rent teoretisk grund. Det var sjelfstyrelsens stora grundsats som här, kosta hvad det ville, skulle göras gällande. Jag erkänner villigt den höga betydelsen af sjelfstyrelse och jag skattar den icke mindre än någon annan, men jag tror, att sjelfstyrelse, om den individualiseras, då det gäller statens allmänna angelägenheter, ganska lätt kan leda till något som kallas sjelfsväld, och det är jag icke vän af. Jag tror, att liksom frihet är alldeles förträfflig, men liberum veto en ganska farlig sak, emedan det leder till upplösning både inåt och utåt, så kan ock sjelfstyrelse genom missrigtning leda till högst betänkliga afvägar. Teorien om sjelfstyrelsens grundsats har icke heller, efter min uppfattning, någon tillämpning på förevarande fall, ty här är icke fråga om styrelse, utan om beskattning, och svenska folkets rätt att sig beskatta utöfvas af Riksdagen allena. Det är Riksdagen som bestämmer huru beskattningen skall utgå, efter hvilka grunder den skall utgöras och huru den skall fördelas. Om bevillningsafgiften i vår tid, likasom i en aflägsen tid tillbaka, bestämdes af Riksdagen på det sätt, att den ena eller andra kommunen, det ena eller andra länet skulle bidra till fyllandet af bevillingens belopp med en viss summa, då vore det fullkomligt i sin ordning att kommunalrepresentationen, den större eller den mindre, också verkstälde fördelningen af den fixerade summan; men nu har Riksdagen bestämt, att bevillingen skall utgå efter vissa grunder för hela riket och beräknat huru mycket detta skall komma att inbringa. Då är det ju alldeles klart, att det icke längre är en kommunens eller länets angelägenhet att säga, huru stor bevilling derifrån skall utgå och på hvilket sätt den skall fördelas. Den statsmakt, som i allmänhet har att tillämpa äfven beskattningslagarne och kontrollera deras efterlefnad, synes mig ock principielt böra hafva dessa åligganden jemväl i fråga om Bevillningsstadgan. Jag frågar om det är antagligt, att då denna statsmakt genom sina funktionärer, landshöfdingarne, har sig ålagdt att utöfva kontroll deröfver, att beskattningen blir rättvist fördelad, så vidt på dem kan bero, jag frågar om det är antagligt att den ansvariga myndigheten, Konungens Befallningshafvande, mindre ställer sig till efterrättelse de grunder, Riksdagen i Bevillningsstadgan bestämdt, än det fullkomligt oansvariga landstinget? Om det inträffat, hvilket jag är förvånad öfver att höra, att någon Konungens Befallningshafvande någon gång exklusivt tagit ledamöter i pröfningskomitén från ett eller annat särskildt distrikt inom länet och låter andra distrikt vara orepresenterade, så är

detta otvifvelaktigt en missuppfattning, hvari ganska lätt rättelse för framtiden kan åvägbringas; men om ett landsting skulle göra på det sättet, för hvem ansvarar landstinget? Hvem kan aflandstinget utkräfvä denna lydnad för gifna lagar? Ingen. Jag tror således, att det principiellt nu är bättre stäldt med pröfningskommitténs sammansättning och i praktiskt hänseende har redan förut blifvit visadt, att det skulle blifva mycket illa bestäldt med hela taxerings- och debiteringsväsendet, om ett sådant förslag, mer eller mindre modifieradt, som det af Utskottet framlagda, blefve Riksdagens beslut. Jag kan således icke annat än hemställa om afslag å den nu föredragna punkten.

*Allmänna
bevillningen.
(Forts.)*

Herr Reutersvärd: Samtlige föregående talare hafva så fullständigt uttalat den åsigt, jag omfattar i denna fråga, att jag mycket väl skulle kunna afstå från ordet, men då jag antecknat mig såsom reservant, ber jag att få yttra några ord. Till en början vill jag då nämna, att den princip, som i nära 70 år gjorts sig gällande i alla bevillningsförordningar, den nemligen, att Konungens Befallningshafvande skall hafva rättighet och skyldighet att inom vissa bestämda gränser utse ledamöter i pröfningskommittén, är en så vigtig och från det allmännas synpunkt så nödvändig princip att fasthålla, det jag för min del icke vill öfvergifva den för att experimentera i den rigtning Utskottet här föreslagit. Förslaget innehåller att rättigheten att utse ledamöter i pröfningskommittén borde till hälften delas mellan landstinget och Konungens Befallningshafvande. Uppriktigt sagdt anser jag detta sätt att gå till väga i högsta måtto olämpligt, emedan om någon orättvis tillämpning af författningarna skulle ega rum, eller om ensidighet komme att visa sig vid skattebördornas fördelning de olika samhällsklasserna emellan, så funnes ingen, som därför bure ansvaret, hvadan den ena eller den andra kategorien af skattskyldiga finge derpå sitta emellan. Dessutom är jag allt för mycket vän af landstingsinstitutionen och det ändamål för hvilket den egentligen är stiftad, för att vilja göra den allt mer och mer till en valkorporation. Vi se redan nu, att det är just i fråga om de val, landstingen fått åt sig uppdragna, som splittring framkallas bland länets invånare, och ju mindre sådana tvistefrön utläggas, desto klokare handlar man både för nutid och framtid.

Det sades inom Utskottet, och det har äfven sagts här, att § 57 Regeringsformen skulle lemna stöd för den åsigten, att då en länsrepresentation nu i landstingen finnes, det äfven skulle vara deras obestridliga rätt att utse uppskattningsmän i pröfningskommittéerna, men emot en sådan tolkning af grundlagen måste jag protestera, ty med rättigheten att lagstifta följer icke rättigheten att tillämpa de lagar och författningar, som af Konung eller Riksdag varda utfärdade.

Någon myndighet måste finnas, som har rätt och pligt tillse dels att rättvisa eger rum och dels att de bevillningar, som af Riksdagen beslutas, författningsenligt utgå och blifva behörigen utkräfvda.

Så vidt jag vet har man icke hört några klagomål förrän på

Allmänna
bevillningen.
(Forts.)

sista tiden, till följd af det förhållande att i ett och annat län jordbruksfastigheternas taxeringsvärde blifvit höjdt; men hafva dessa fastigheter varit för lågt taxerade, så är det ju rättvist att förhöjning egt rum. I det län jag tillhör har icke någon väsentlig förhöjning egt rum, och detta antagligen derföre, att man alltid sökt se till, att egendomarna blifvit någorlunda ordentligt upptagna till sitt fulla värde. Om någon orättvisa i ett eller annat län blifvit begången, förmodar jag, att i främsta rummet Kammar-rätten och i sista hand Kongl. Maj:t skall vidtaga rättelse, och icke skall man för en tillfällig olägenhet vara färdig att genast kullkasta en god och bepröfvad princip. Jag anhåller således om afslag å Utskottets nu föredragna hemställan.

Herr Tornerhjelm: Med kännedom om denna Kammares uppfattning af förevarande förhållanden ser jag mycket väl, att i afson föga understöd kan påräknas för den åsigt jag hyser. Man har här sett åtskilliga landshöfdingar uppträda och pligttroget försvara den rätt, som Bevillningsförfordningen lagt i deras händer att tillse, att beskattningen uppgår till så högt belopp som möjligt. Men skall den vackra paragraf i Sveriges grundlagar, som talar om svenska folkets rätt att beskatta sig sjelft, få någon tillämpning, torde det vara på sin plats att vidtaga en ändring, gående i den här föreslagna riktningen. Herr Bennich sade, att beskattningsrätten ligger i Riksdagens händer. Ja, det är nog rätt, der ligger den; men tillämpningen ligger i de komitéers händer, som äro tillsatta att uttaxera de af Riksdagen bestämda beloppen. Nu säger man visserligen, att taxeringskomitéerna skola föreslå de personer, som skola insättas i pröfningskomitén; men Kongl. Maj:ts Befallningshafvande eger emellertid välja dem, och Kongl. Maj:ts Befallningshafvande anser, allra helst efter det märkvärdiga cirkulär, som Finansministern härom året lät utfärda, sin pligt likmätigt, att söka drifva upp beskattningen så högt som möjligt. Man har fattat detta cirkulär så, att man så mycket som möjligt borde söka höja beskattningen af den svenska jorden, som redan är mycket högt beskattad. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande tänkte naturligtvis så: Konungens bud i detta cirkulär måste följas; här är meningen att söka om möjligt få högre skatt, emedan man befarar statsbrist, och detta vore ett sätt att författningsenligt fylla denna statsbrist. Nu sammanträdde pröfningskomitéerna, tillsatta på ett sätt, som åtminstone i södra Sverige kunnat af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande fullständigt ledas. Detta hade till följd, jag vill ej tala om enskilda exempel, att uppskattningen af jorden i södra Sverige blef mer eller mindre rättvis. Bevillningsförfattningen stadgar tre hufvudgrunder för bestämmandet af värdet å jord, nemligen först arrendet, vidare sista köpeskillingen och slutligen det vid värdering för erhållande af lån från hypoteksinrättning jorden åsatta värde; men jag vet att klagomål anförts mot beskattning af jord inom Malmöhus län, hvilken taxerats till belopp, öfverstigande både sista köpeskillingen, hypoteksvärdet och arrendet. således alla tre hufvudgrun-

derna. Jag frågar: är detta rättvist? Lagligt är det visserligen. och det, som är lagligt, är ju äfven rättvist, och således kan man ej klaga deröfver; men är det rätt att i en allmän författning tillstādja sådant? Skall den vackra frasen om svenska folkets sjelfbeskattningsrätt vinna tillämpning, så är det billigt att landstingen få tillsätta en del af pröfningskommittéernas ledamöter. Hafva landstingen rätt att utse ledamöter i Riksdagens Första Kammare. måtte de väl äfven böra få tillsätta ledamöter i pröfningskommittéerna. Det vore en fullt riktig konsekvens. Mot den föreslagna förändringen har man haft åtskilligt att invända i afseende på tiden. Man har anfört, att somliga landsting sammantrāda så sent. att, innan dess protokoll hunnit justeras, man kommit in på den 20 Oktober eller en ännu senare tid. Svårigheter kunna väl uppställas, men de äro alla af underordnad betydelse och böra icke hindra den stora förändring inom beskattningsväsendet, som nu föreslagits. Den stora frågan är, huruvida det kan vara på tiden att öfvergå till eller konsekvent fortsätta banan på sjelfbeskattnings och sjelfstyrelsens väg eller icke. Enligt förslaget är åt landstingen lemnad en makt, som visst icke är för stor och som jag icke tror kommer att missbrukas. Jag tror tvärtom, att landstingen skola rättvist utse ledamöter i pröfningskommittéerna, ty här kommer en vigtig faktor till, nemligen det enskilda intresset, som ju alltid gör sig på ett eller annat sätt gällande. och det är naturligt att, när landstingen skola åt pröfningskommittéerna utse ledamöter. blifva sådana personer dertill valda, som hafva det enskilda intresset att icke få sin jord mera beskattad än sin grannes.

Jag vill ej längre upptaga tiden, emedan säkerligen många af de höga herrarna och landshöfdingarne här komma att upptrāda. Derest något vigtigare inkast skulle komma att göras mot hvad jag här yttrat, är jag emellertid beredd på sjelfförsvar. Som sagdt, jag har föga hopp att frågan nu skall vinna sin lösning, men jag är öfvertygad att förslaget har framtiden så mycket för sig, att det kommer att upprepas, tills det går igenom. Trägen vinner, heter det, och man har sett större reformer än den här ifrågasatta drifvas igenom på det sättet; motståndarne gifva till slut vika och taga reson. För närvarande inskränker jag mig till att yrka bifall till Utskottets hemställan.

Herr Stråle, Holdo: Jag får bekänna att, då inom Bevillnings-Utskottets plenum fråga förekom att landstingen skulle till större eller mindre del deltaga i val af pröfningskommittéer, jag icke kunde tillmäta denna fråga någon så stor vikt, som af åtskilliga ledamöter inom Utskottet lades derå. Då lika litet som nu kan jag finna fullt förklarliga de temligen stora ord, som yttrades och som äfven i dag yttrats, att det skulle vara så vådligt att utsträcka sjelfstyrelsen eller att låta landstingen deltaga i val af pröfningskommittéernas ledamöter, att man derigenom äfventyrade att rubba grundlagarne för vårt statsskick eller lägga orättvisa bördor på en eller annan samhällsklass. Då taxeringskommittéerna sjelfva föreslå de personer som landshöfdingarne ega utse, synes det mig

Allmänna
bevillningen.
(Forts.)

vara en temligen obetydlig fråga om landstinget med landshöfdingen delar besväret att utse större eller mindre antal af dessa personer. Då jag har den att tillhöra en kommun, hvilken, såsom Stockholms, har etthundra stadsfullmäktige, kunde jag icke heller anse lämpligt att genom ett nej till förslaget gifva denna korporation ett fattigdomsbevis i detta hänseende. Det framhölls tillika att de korporationer, som ega förtroende att utse ena hälften af Riksdagen, väl också måste anses värdiga att utse hälften af pröfningskommittéernas ledamöter, öfver hvilka stå Kammarrätten och Kongl. Maj:t. Då jag har förtroendet att vara vald af ett landsting till denna Kammare, kan jag icke deltaga i ett oberättigadt misstroendevotum mot en så beskaffad korporation. Jag tror för min del att hela talet om vådan af en sådan förändring som den nu ifrågasatta mera är en uppskrämd inbillning, tradition från förgångna tider, än berättigadt af sakförhållandena inom landet, och jag kan icke dölja för mig att konsekvensen af den själfstyrelse, som är *ajsedd* åtminstone med landstingen — jag säger med flit *ajsedd* — fordrar att landstingen få mer och mer råda sig själfva, hvar och ett inom sitt område. Dessa skäl voro för mig inom Utskottet bestämmande att icke förkasta det väckta förslaget, ehuruval redan då framställdes betänkligheter, huruvida förslaget vore praktiskt utförbart. Jag vill icke förneka att af tvenne talare framlagts betänkligheter, som, om de också äro öfverdrifna och om de också kunna undanrödjas, likväl förutsätta flera andra förändringar, som nu icke äro föremål för pröfning. Vid sådant förhållande vill jag gerna bekänna att jag är tveksam, huruvida man nu bör bifalla det väckta förslaget utan att hafva grundligare undersökt den praktiska tillämpningen deraf, men jag kan icke undgå att här reservera mig mot allt tal om vådan af att låta landstingen få större rättigheter och jag, såsom själf vald af landsting, kan icke genom något yttrande förringa betydelsen af denna institution eller gifva den något misstroendevotum på sådana grunder, hvartill ingen anledning förefinnes.

Jag kan icke framställa något yrkande och detta derföre att, om praktiska betänkligheter möta, det icke är rätt att envist vidhålla ett yrkande, men jag har velat uttala min ståndpunkt i frågan och att man icke bör gifva frågan större omfång och dimensioner än den förtjenar och nödigt är.

Friherre af Ugglas: Om jag ser denna fråga endast ur synpunkten af den kommun, jag har äran tillhöra, får jag förklara att jag icke skulle se någon stor fara af förslagets antagande, ty jag är öfvertygad att Stockholms stadsfullmäktige skulle veta att utse personer, som allt för väl skulle kunna sköta denna angelägenhet. Men då jag verkligen ser i detta förslag ganska stora praktiska svårigheter för landet i allmänhet och icke kan finna det i allo lämpligt, har jag icke kunnat förmå mig att med min röst understödja detsamma.

I allmänhet torde det väl vara regel, som icke bör frånträdas, att icke vidtaga förändringar i gamla författningar, så vida

icke goda och giltiga skäl tala för sådana ändringar. Och hvilka skäl äro här anförda? Af tvenne motionärer har det framhållits att derföre att Konungens Befallningshafvande icke utsett lämpliga personer, skulle valen öfverflyttas till landstingen, men jag ber dervid få fästa uppmärksamheten på hvad man här redan antyd, nemligen att Konungens Befallningshafvandes val är inskränkt till de personer, som föreslagits af taxeringskomitéerna, och att, om Konungens Befallningshafvande utsett olämpliga personer, ansvaret härför sålunda återfaller på taxeringskomitéerna sjelfva.

*Allmänna
bevillningen.
(Forts.)*

Hvad Stockholms stad beträffar, vill jag nämna att i Stockholm finnas sex taxeringsdistrikt för närvarande. Hvert och ett af dessa distrikt utser fyra personer; summa tjugufyra. Nu skulle summan blifva tjugnåtta och bland dessa tjugnåtta personer skall Öfverståthållareembetet utse tjugu ledamöter; då torde Herrarne finna att valet är temligen inskränkt och att det vore en verklig otur, om man skulle träffa på olämpliga personer bland dem, taxeringskomitéerna sjelfva föreslagit.

Jag kan således för min del icke inse att genom bifall till detta förslag de skattskyldiges rätt tillgodoses, då de redan nu sjelfva hafva rättighet att föreslå de personer, som skola utses. Men förslaget har tillika ganska stora praktiska olägenheter på landet. Jag vill dervid särskildt tæsta uppmärksamhet på hvad Herr Hammar sade: han nämnde att i åtskilliga län landstingen inträffa sista måndagen i September månad. Då skulle detta halfva antal af pröfningskomiténs ledamöter utses. Pröfningskomitéerna skola sammanträda inom Oktober månads utgång. Om då någon afsägelse sker eller något förfall inträffar, skall då Konungens Befallningshafvande sammankalla extra landsting för att utse ledamöter i pröfningskomité? Eljest kan ju icke pröfningskomitén blifva fulltalig. Är detta verkligen icke en praktisk svårighet af den betydelse, att man väl icke bör antaga ett förslag, som kan medföra sådana olägenheter?

Jag fäster mig vidare dervid att Utskottet ökat antalet ledamöter i pröfningskomité till minst 24, högst 30. För närvarande utgör antalet minst 20, högst 30. Jag kan icke se något skäl att öka det bestämda minimiantalet, och hvad enskildt Stockholm beträffar, måste jag på det högsta afstyrka en sådan ökning. Pröfningskomitéerna i Stockholm äro samlade två månader med två till tre sessionsdagar i veckan. Det är för den skull redan nu rätt svårt att få tillsammans tjugu personer, som vilja egna möda och tid åt sådant arbete. Hvarföre skall man då öka antalet till tjugufyra? Derigenom vinnes intet.

Jag kan icke finna den allra ringaste fördel i detta förslag, och då icke något som helst giltigt skäl blifvit förebragt för ändringen — ty icke må man taga på allvar det skäl Herr Tornerhjelm anför att på grund af särskildt missnöje med en enda pröfningskomité man borde rubba hela författningen — kan jag icke understödja förslaget. Jag tror mig för öfrigt särskildt veta att sammansättningen af pröfningskomitén i det län, Herr Tornerhjelm tillhör, var sådan, att jordbrukareintresset icke hade något att be-

*Allmänna
bevillningen.
(Forts.)*

klaga sig öfver. Skall man, därför att man en enda gång funnit sig missnöjd med pröfningskomiténs åtgärder, kasta öfver bord hela denna författning, som så många år fungerat utan skäligen anledning till missnöje?

Jag finner denna förändring hvarken nödig eller nyttig, och därför yrkar jag afslag å Utskottets hemställan.

Grefve Ehrensvärd: Min ärade vän på skånebänken har vänt en stor del af sitt anförande mot de landshöfdingar, som utträt sig. Så vidt jag erfarit är det blott *en* landshöfding, som haft ordet före honom. Han nämnde ock att säkerligen flere landshöfdingar skulle komma att uppträda i denna fråga och då jag visst icke vill bereda honom någon deconfiture i detta afseende, vill jag yttra några ord. Jag vill dervid icke fästa någon vidare uppmärksamhet vid hans påstående att pröfningskomitéerna skulle utöfva svenska folkets beskattningsrätt. Jag bör endast få erinra derom att den 57 § Regeringsformen säger att "Svenska folkets urgamla rätt att sig beskatta utöfvas af Riksdagen allena". Då paragrafen innehåller att beskattningsrätten utöfvas af Riksdagen *allena*, kan jag icke finna att den kan utöfvas af någon annan än just Riksdagen. Det förekommer visserligen i senare momentet af paragrafen bestämmelse: "huruledes särskilda menigheter må för egna behof sig beskatta, bestämmas genom kommunallagarna, hvilka af Konungen och Riksdagen gemensamt stiftas;" men huru man af detta grundlagsbud kan draga den slutsats att pröfningskomitéerna ega beskatta svenska folket kan jag icke inse, utan öfverlemnar åt min ärade vän att själf utfundera denna sak.

Jag skall nu öfvergå till den fråga, som här föreligger och som väckts af Bevillnings-Utskottet, nemligen att sammansättningen af pröfningskomitéerna skulle blifva annorlunda än den varit allt sedan år 1812. Första frågan är, huruvida det kan anses lämpligt att göra pröfningskomiténs sammansättning annorlunda än förut, och det vågar jag för nuvarande bestrida. Då jag det gör, gör jag det icke med afseende på det län jag representerar. För mitt län och såsom landshöfding, der skulle jag nemligen med största nöje gå in på förslaget, ty det skulle för mig leda till ofantlig lättnad, och sammansättningen af pröfningskomitén skulle blifva mycket bättre än som af mig kan åstadkommas. Jag är nemligen bunden af föreskrifter, som göra att, om jag ock ville det, jag icke skulle kunna sätta in i pröfningskomitén så många ledamöter från t. ex. Göteborgs stad, som enligt Utskottets förslag jag skulle blifva tvungen att der insätta. Enligt Utskottets förslag skulle nemligen af stadsfullmäktige i Göteborg insättas fyra ledamöter och af Konungens Befallningshafvande likaledes utses fyra ledamöter från Göteborgs stad, som således i pröfningskomitén blefve representerad af åtta ledamöter. I en pröfningskomité om trettio ledamöter vore det alldeles utmärkt att få in åtta representeranter från Göteborgs stad. Och för min del skulle jag med största nöje gå in på en sådan förändring då. Jag har aldrig vågat i länets pröfningskomité sätta in mer än fyra ledamöter från Göte-

*Allmänna
bevillningen.
(Forts.)*

borg. Såsom jag sammansatt pröfningskomitén, hvilken alltid bestått af trettio ledamöter, har, enligt den redogörelse, som hvar och en har tillfälle se i Finansdepartementet, komitén år 1879 utgjorts af 19 jordbrukare och 11 från städerna eller icke jordbrukare. Med åtta ledamöter från Göteborgs stad i stället för fyra är jag viss på att pröfningskomitén skulle arbeta vida grundligare och bättre än nu. Det är således icke i afseende på pröfningskomiténs sammansättning, hvad om Göteborgs och Bohuslän angår, jag har något att anmärka, men frågan afser komiténs sammansättning i äfven andra län, der förhållandena torde ställa sig annorlunda. Jag tror nemligen att det i åtskilliga andra delar af vårt land kunde vara ganska betänkligt att öfverlemnna sammansättningen af pröfningskomitén till hälften åt landstinget. Det finnes en ganska stor del af svenska folket, som beröres af pröfningskomitéernas beslut, men som icke är fastighetsegare och icke är jordbrukare, och det har förefallit mig — jag drager icke i betänkande att öppet uttala det — det har synts mig att man vid många tillfällen gått ganska hårdhändt till väga vid taxeringen af denna del af vårt folk; det är arbetare, det är löntagare, det är fiskare — man har visst icke haft silkeshandskar på sig, då man upptaxerat dem, och jag fruktar att man skulle komma att göra det allt för hårdt, om jordbrukare och mindre fastighetsegare, såsom meningen tydligen är, blefve de bestämmande, inom pröfningskomitéerna, såsom de vanligtvis äro det inom taxeringskomitéerna på landet. Genom den bestämmelse, som nu är gällande, att Konungens Befallningshafvande eger utse alla ledamöterna ibland de personer, som taxeringskomitéerna föreslagit — och såsom Herrarne veta föreslå taxeringskomitéerna flera personer, ibland hvilka Konungens Befallningshafvande kan välja — är det lemnadt Konungens Befallningshafvande öppet att utse personer, som kunna något så när bedöma de olika förhållandena inom länet, och jag kan icke föreställa mig annat än att Konungens Befallningshafvande anse såsom sin starkaste pligt att välja just dessa uppskattningsmän så, att pröfningskomitéerna med största ovelld och på det mest rättvisa sätt må blifva sammansatt. Nu föreslår man att dessa uppskattningsmän skola utses till halfva antalet af landstingen och såsom jag redan sagt, jag har icke något att deremot anmärka, hvad det län angår, som jag har äran förestå. Tvärtom skulle jag med tacksamhet antaga ett sådant förslag, då det skulle gifva en pröfningskomité, vida bättre sammansatt än jag någonsin skulle kunna sammansätta den, men det skulle möjligen kunna hända att invånare i åtskilliga andra län af riket icke funno sig nöjda och att en del af de personer, som man behöfde få in i pröfningskomitén, aldrig skulle dit inkomma. Jag tror då att missnöjet med pröfningskomiténs arbete skulle blifva större och mera befogadt än det nu på ett eller annat ställe kanske är.

Dertill komma åtskilliga andra skäl, som göra att Bevillnings-Utskottets förslag icke är praktiskt utförbart. Dessa skäl hafva redan af Herr Hammar blifvit påvisade. Utskottet vill att i stället för att pröfningskomitéerna sammanträda i September månad, skulle

Allmänna
bevillningen.
(Forts.)

de sammanträda under loppet af Oktober månad, och detta af det skäl, att landstingen, som skulle utse halfva antalet ledamöter, icke sammanträda förrän i slutet af September; men man glömmar dervid att hela den debitering, för hvilken pröfningskomitéernas beslut skola ligga till grund, skall vara verkställd inom årets utgång. Efter Utskottets förslag skulle kronobetjeningen icke få mer än halfva November och December månad på sig och då tror jag icke det vara möjligt att hinna verkställa debiteringen. Herr Hammar har äfven påpekat omöjligheten af att medhinna debiteringen af bränvinsförsäljningsavgiften. Denna debitering skall göras så tidigt, att dessa avgifter kunna uppbäras den 1 November, men skall pröfningskomitén icke sammanträda förr än i Oktober, blir det sannerligen omöjligt att verkställa detta. Jag har här i min hand pröfningskomiténs protokoll från Göteborgs och Bohus län. Det går på 42 ark. Tro Herrarne verkligen att, om pröfningskomitén icke sammanträdde förr än i Oktober, man kunde få dessa protokoll färdiga och justerade så tidigt, att man skulle kunna skicka ut utskrifter till fögderibetjeningen inom den 1 November, och så, att den kunde verkställa uppbörden af bränvinsavgifter den 1 November?

De praktiska olägenheterna, ja, rent af omöjligheterna, som följa med Bevillnings-Utskottets förslag, göra att jag måste motsätta mig det och yrka afslag i dess närvarande form å det förslag, som Bevillnings-Utskottet framlagt. Vill Bevillnings-Utskottet komma derhän, att landstingen skola utse hälften af de ledamöter, som bilda pröfningskomité, måste Bevillnings-Utskottet till en början taga reda på de uppgifter pröfningskomitéerna hafva sig förelagda och först derefter bör Bevillnings-Utskottet komma fram med förslag, som äro så beskaffade, att de kunna verkställas. Det nu framlagda är sådant, att det icke kan det, och därför yrkar jag afslag å detsamma.

Herr Cavallin: Jag får för Kammarén tillkännagifva, att vid slutliga justeringen af förevarande betänkande jag icke var närvarande i Utskottet och därför icke kunnat blifva i tillfälle låta anteckna mig såsom reservant. Jag har nemligen inom Utskottet delat deras åsigt, som anse den nu föreslagna förändringen icke vara nödvändig, och därför yrkar jag afslag å Utskottets hemställan.

Herr Jöns Pehrsson: Det är väl kanske litet vågadt att uppträda mot så många fackmän och landshöfdingar, som i denna sak talat. Men de måtte icke menat så allvarsamt, då de talade om förslaget i praktiskt afseende, ty de veta väl, att härads-skrifvarne icke kunna före mantalsskrifningen sköta debiteringen, och att härads-skrifvaren kan på samma gång debitera för personlig som för annan bevillning, Jag tror således icke, att något af de anförda praktiska skälen kan gälla såsom hinder. Hvad åter beträffar att landshöfdingarne icke vilja släppa denna rättighet, ehuru den ökar deras arbete, så undrar jag icke derpå, då deri kan ligga

en makt. Riksdagen beskattar sig sjelf, men vid sidan deraf står pröfningskomitén, som säger om den eller den fastigheten skall skatta för 50,000 kronor mindre eller för det eller det beloppet. Det blir väl då indirekt pröfningskomitéerna, som beskatta. Att landshöfdingarne tillsätta pröfningskomitéerna efter bästa öfvertygelse, derom är väl intet tvifvel, men skulle man tro, att landshöfdingarna göra det bättre än landstingen, så borde väl också landshöfdingarne tillsätta denna Kammare — och då är jag ganska säker, att jag åtminstone icke skulle någonsin kommit hit; emellertid är nu den olyckan skedd och jag har icke märkt någon olägenhet deraf. Jag tror således, att man saklöst skulle kunna antaga detta förslag, om man vill. Men vill man icke, så kan man icke. Emellertid har det nu inträffat, att den ärade talaren på skånebänken icke blifvit fullkomligt ensam i sin uppfattning om anledningen till detta förslags tillkomst, i det äfven jag tror, att detta förslag till stor del är framkalladt genom den af honom omnämnda cirkulärskrifvelsen. Säge hvad man vill, har man dock vid dessa senaste taxeringar förnummit, att de försökt höja taxeringen icke blott af jordbruksfastigheter, utan äfven andra verk och inrättningar i alla brancher, så att dessa på många ställen icke skulle kunna säljas för de taxeringsvärden, som blifvit påförda. För min del tycker jag vi saklöst kunna antaga förslaget, helst ingen här yrkat bifall till reservationen. Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

*Allmänna
bevillningen.
(Forts.)*

Friherre Barnekow: Då jag här antecknat mig såsom reservant, ber jag att i korthet få redogöra för min tanke i saken.

Första skälet, hvarför jag icke kunnat instämma i Utskottets förslag, har varit det, att jag icke kunnat komma öfverens med Utskottet i fråga om antalet ledamöter i pröfningskomitén. Jag vill underrätta talaren från stockholmsbänken, hvarför Utskottet kommit till detta antal. Orsaken var den, att, då minimum för närvarande är 20 ledamöter, man nu ville ställa antalet så, att det kunde delas jemnt med tre. Man ville icke sätta antalet under 20; man ville icke heller stadna vid 21, utan då stadnade man vid 24 såsom minimum.

Vidare, då det var fråga om val till ledamöter i pröfningskomitén, har man sagt, att detta skulle öfverlemnas till hälften åt landstingen och till hälften åt Konungens Befallningshafvande. Såsom skäl dertill har man anført svenska folkets rätt att sjelft beskatta sig, och i betänkandet stå dessa ord, att den åt Konungens Befallningshafvande uppdragna rätt att utse ledamöterna i pröfningskomité synes "fastmer såsom ett af omständigheternas tvång föranlett afsteg från grundsatsen om sjelfstyrelsens tillämpning vid beskattningen". Jag vill då hemställa: om man hyllar den åsigten, att det icke är förenligt med sjelfstyrelse att Konungens Befallningshafvande skall tillsätta ledamöterna, hvad vill man då vinna, när Konungens Befallningshafvande skall utse halfva antalet? Då vinner man icke sjelfstyrelse, utan hvad jag skulle vilja kalla "hälftenbruk".

Allmänna
bevillningen.
(Forts.)

En talare framför mig har gillat detta sätt att ordna saken halft om halft, men just därför att det är halft om halft, har jag icke velat tillstyrka bifall till förslaget, utan jag önskar afslag derå, och att 61 §, sådan den nu lyder i Bevillningsförfordningen, måtte få qvarstå oförändrad.

Herr Nyström: Om det sätt kommer att fortfara, som nu är stadgad med afseende derpå att taxeringskommittéerna ega att föreslå de ledamöter, som kunna utses till medlemmar af pröfningskommittén, och om den bestämmelse, som här finnes i det afgifna förslaget, fortfarande blifver gällande och tillämpas, nemligen: att pröfningskommitténs ledamöter böra så utses, att kommittén, så vidt förhållandena medgifva, kommer att utgöras af ett efter beskattningens belopp och mängden af de skattskyldige skärligen lämpadt antal dels fastighetsegare, dels näringsidkare och dels löntagare, samt att inom kommittén icke saknas tillförlitlig kännedom om länets särskilda delar samt dessas ekonomiska tillstånd och hufvudsakliga näringar, så kan jag icke finna någon våda deri, att antingen Konungens Befallningshafvande, såsom hittills, ensam tillsätter pröfningskommitténs ledamöter eller Konungens Befallningshafvande med landstinget delar denna rätt och skyldighet. Jag är gerna böjd att medgifva åt länens representanter all den själfstyrelse, som kan anses för dem lämplig, men i förvarande fall, när jag ser stora svårigheter mot antagandet af Utskottets förslag, måste jag förena mig med dem, som derå yrka afslag. Till de svårigheter, som redan blifvit nämnda, kan jag lägga en förut icke uppgifven, nemligen att, då landstinget i Norrbottens län sammanträder tredje Måndagen i September månad och icke kan anses hafva justerat sitt protokoll förr än kanske den 24 September, inträffar det förhållande att med den sena postgången der och med svårigheterna i afseende på klimatet den tiden på året det blir nästan alldeles omöjligt att inom Oktober månads utgång få ned till pröfningskommittén de ledamöter, som blifvit af Konungens Befallningshafvande eller landstinget utsedda. Man kan lätt inse det, när man betänker att flere af dessa ledamöter måste begifva sig till residensstaden från femtio mil derifrån aflägsna trakter, der man färdas på till en del isbelagda elfvar, der inga vägar finnas och stundom är alldeles omöjligt att komma fram. Under den tid, som nu gått, har lämpligaste tiden för pröfningskommitténs sammanträde ansetts vara strax efter slutadt landsting, och jag tror det vara alldeles nödvändigt att fortfarande hålla sig dervid. Jag yrkar afslag på den förändring, som här föreslagits.

Herr Stråle, Wilhelm: Om den uppfattning en talare på skånebanken här framstälde, att Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes bemödanden skulle gått ut på att få en så hög beskattning som möjligt, vore grundad på någon erfarenhet, hvilket jag betviflar, vore det i högsta grad beklagligt. Jag tillbakavisar emellertid hans förmenande och uttrycker den öfvertygelse, att alla Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i riket velat ej mindre söka att vid pröfnings-

komitéernas sammansättning följa föreskrifterna i Bevillningsstadgan, nemligen att hvarje sådan komité kommer att utgöras af lämpligt antal sådana fastighetsegare, näringsidkare och löntagare från länets olika delar, som väl känna till förhållandena inom länet, än äfven i öfrigt sträfva att få beskattningen med rättvisa öfverensstämmande. Redan vid mitt första uppträdande hade jag tillfälle säga att jag för min del icke anser det vara en högviktig fråga, om ledamöterna i pröfningskomitén skola utses af landstinget eller af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande eller af begge gemensamt, emedan vigten ligger derpå, att pröfningskomitén blir väl sammansatt, hvilket jag icke vill betvifla skall blifva händelsen, om en del af komiténs medlemmar väljes af landstinget och återstoden utses af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande. Men hvad jag lade hufvudsaklig vikt på var att det här föreslagna maskineriet ej går för sig. Den värde talaren kallade det för fraser. Jag kan icke förstå, huru man kan kalla det för fraser, då visadt är att pröfningskomitén icke kan sammanträda förrän i senare hälften af Oktober; att, sedan beslut fattats, protokollet måste justeras; att derefter omkring tre veckor åtgå för att få taxeringslängderna kompletterade och skickade till vederbörande härads-skrifvare och magistrater, samt att sedan debiteringen skall ske ungefär samtidigt med mantalsskrifningarnes förrättande. Att kalla det för fraser är ett lätt sätt att komma från saken, men jag vidhåller att den föreslagna förändringen möter stora praktiska svårigheter. En annan talare har menat, att svårigheterna något öfverdrifvits, men jag tror, att de kvarstå med all sin tyngd. Vill man hafva en förändring i den föreslagna riktningen, så bör man ock se till att man ändrar de författningar, som dermed ega sammanhang.

*Allmänna
bevillningen.
(Forts.)*

Herr Wallenius: Lika med en talare på vestmanlandsbänken anser jag denna fråga icke vara af den stora vikt och hyser ej därför den rädsla, som några talare velat visa; ty man må besinna, att, äfven om landstinget tillsätter en del och Konungens Befallningshafvande en annan del af pröfningskomiténs ledamöter, dessa dock skola tagas bland de män, som taxeringskomitéerna föreslagit, och då måtte skilnaden mellan det nuvarande och hvad som föreslagits icke blifva så stor eller riksvådlig. Jag tror visserligen, att tiden ännu ej är inne, då den här ifrågasatta reformen går igenom; men jag tror äfven, att den dag icke låter länge vänta på sig, när denna fråga kommer igen. En landshöfding har talat om omöjligheten för landstingen att kunna utse dessa ledamöter i pröfningskomitéerna, emedan landstingen, eller åtminstone en stor del af dem, sammanträdde först mot slutet af September. Jag vill dock fästa uppmärksamhet derpå, att landstingen kunna förändra tiden för sina sammanträden till första Måndagen i September; och, när pröfningskomitéerna nu vanligen sammanträda i slutet af September eller början af Oktober, kan sådant mycket väl låta sig göra i framtiden också, hvarför jag ej från den synpunkten kan fatta, att den föreslagna förändringen skulle vara

Allmänna
bevillningen.
(Forts.)

omöjlig att genomföra. Att detta förslag framkommit just nu beror på det påbud, som utgått, att jordbruksfastigheterna skulle med större noggrannhet taxeras. En del landshöfdingar har uppfattat detta på det viset, att de afsatt alla gamla ordförande i beredningarna och insatt länsmän i stället. Följden häraf har blifvit att på många ställen jorden blifvit i klump upptaxerad till 20, 30, ja, ända till 40 procent högre värde än förut och man har härifunnit mycket ifriga bundsförvandter bland dem, som gerna velat hafva sina egendomar högt taxerade för att på dem kunna erhålla stora lån. Betraktar man allt detta, kan man lätt finna, att häröfver uppstått en ofantlig oro i landet; och, när de missnöjda sedan gått till pröfningskomitéerna för att vinna rättelse i dessa missförhållanden, hafva de öfver hufvud taget fått ett bleklagd nej. Man må besinna, att jordegarna äro så högt onererade, att på sina ställen onera gå till 30 å 40 procent af egendomarnes afkastning. Då är det icke underligt att jordegarna fattas af bekymmer och oro öfver den förhöjda beskattningen, då de icke kunna göra något dervid, och hvarje tillagd bevillningskrona måste göra deras ställning svårare. Jag skulle gerna se att förslaget ginge igenom, på det att möjligen någon bättring i nämnda förhållanden måtte komma till stånd, och jag tror, att i en snar framtid något härvid kommer att göras. Ehuru jag icke har någon förhoppning att Utskottets förslag nu går igenom, kan jag dock icke underlåta att till detsamma yrka bifall.

Herr Ekström: En talare på skånebänken har rigtat sitt anförande mot landshöfdingarne i denna Kammare, och jag förmodar att äfven jag, såsom en af dem, är skottafla för hans pilar. Jag ber att få erinra att vi i denna Kammare äro här icke på grund af vår embetsställning, utan såsom representanter för svenska folket. Såsom sådana hafva vi alla rätt att här yttra oss, och hvar och ens pligt dervid är att söka tillgodogöra sig den erfarenhet, han på grund af sin embetsställning eller eljest vunnit. Ett annat yttrande af samme talare måste jag tillbakavisa. Han har tillåtit sig yttra, att Kongl. Maj:ts Befallningshafvande skulle af ett från Kongl. Maj:t utgåenget cirkulär hemtat anledning att söka så mycket som möjligt och mot skäl och rättvisa drifva upp beskattningen för att fylla en statsbrist — jag har antecknat orden sådana de föllo ur hans mun. Jag hemställer, huruvida han verkligen kan föreställa sig, att ett Kongl. cirkulär af sådant innehåll utgått. Han har uppenbarligen icke läst det Kongl. bref i ämnet, som Kongl. Maj:ts Befallningshafvande fått mottaga. Jag må bekänna att jag icke väntat mig att få höra ett sådant yttrande från det hållet; men måhända härrörde denna min föreställning deraf, att jag för första gången är ledamot af denna Kammare.

Mot Herr Jöns Pehrsson, som förklarade att han trodde, att landshöfdingarne ej menade allvarsamt, får jag nämna att jag åtminstone har för vana att, när jag deltagar i öfverläggning om allvarsamma frågor, tala på allvar och ej på skämt.

Mot Herr Wallenius ber jag att få anmärka, att han behöfver studera landstingsförordningen, hvars 17 § föreskrifver, att landsting skall sammanträda hvarje år den Måndag i September månad, som landstinget *en gång för alla* dertill bestämt. Landstingen hafva således icke rätt att bestämma annan tid för sina sammanträden. Han har också klagat öfver att de skattskyldiga blifvit af taxerings- och pröfningskomitéerna för högt uppskörtade och att, om man vändt sig till pröfningskomitéerna, så har man öfverhufvud taget mötts af ett blekladgt nej. Men jag ber få erinra honom derom att den, som är missnöjd med pröfningskomitéernas beslut, har sig öppet att vända sig till Kammarrätten och slutligen till Kongl. Maj:t, så att han kan få rättelse, om han har skäl för sin klagan.

*Allmänna
bevillningen.
(Forts.)*

Många ledamöter hördes nu ropa på proposition.

Herr Tornerhjelm: Jag hade ej ämnat vidare begära ordet, om icke en del talare vändt sig mot några af de uttryck jag hade i mitt förra anförande. Den siste talaren förmenade att jag icke kände till det förut omförmälda af regeringen utfärdade cirkuläret. Jo bevars, jag har både läst det och sett det tillämpas. Det innefattar ej ett åläggande för landshöfdingarne, utan blott en uppmaning att tillse att Bevillningsstadgan noggrannare tillämpades särskildt med afseende på jordtaxeringen; men en sådan uppmaning till landshöfdingarne kommer naturligtvis att medföra samma verkan som ett åläggande.

Jag har hört en landshöfding här säga att han vore nöjd med förslaget, för så vidt hans eget län vidkomme, och trodde det vara nyttigt för detta län. Jag förmodar, att så stor skilnad mellan intressena i de olika länen ej förefinnes, att icke hvad som är nyttigt för det ena länet äfven är det för det andra.

Herr Stråle har på ett nobelt sätt, som alltid, uppträdt och icke blott för sig, utan jemväl för alla andra i samma embetsställning som han tillbakavisat beskyllningen att Kongl. Maj:ts Befallningshafvande skulle sökt drifva upp skatten. Jag har aldrig sagt, tänkt eller menat, att landshöfdingarne skulle sökt drifva upp skatten för sitt eget intresse. Men man kan rätt eller orätt uppfatta ett sådant intresse att beskatta svenska folket. Det är en olika uppfattning af frågan mellan dem, som pålägga skatten, och dem, som bära den. Äfven med bästa uppsåt och vilja att uppfylla sin pligt kan man af missförstånd drifva nitet för långt, och jag vågar påstå, att i somliga delar af landet beskattningen orättvist tillämpats. Om detta än icke nu kan med siffror ådagaläggas, kommer det säkerligen framdeles att visa sig, att beskattningen är högst olika inom olika delar af landet och till och med inom olika delar af samma provins. Rörande denna sak har jag sökt välja mina ord så grannliga som möjligt.

Man säger, att taxeringskomitéerna, och icke pröfningskomitéerna, hafva beskattningsrätten; och deri hafva Herrarne både

*Allmänna
bevillningen.* rätt och orätt. När pröfningskomitéerna hafva rätt att höja taxeringen, måste de väl äfven hafva beskattningsrätt.
(Forts.)

Vidare har en landshöfding sagt, att det ingenting betydde, om någon orättvist beskattats af pröfningskomitén, ty ingen vore förvägradt att öfverklaga komiténs beslut. Att klaga öfver pröfningskomiténs beslut torde dock ej löna mödan; sjelf har jag förgäfvess på det sättet sökt vinna rättelse. Jag fick visserligen rätt en gång, men det var förenadt med så mycket besvär och drog så långt ut på tiden, att jag anser bättre att med ens gifva upp allt hopp samt hellre tåla och lida.

Jag är, såsom jag förut nämnt, fullt öfvertygad att den föreslagna ändringen nu ej skall vinna bifall; men jag är lika fullt öfvertygad att inom kort den åsigten kommer att göra sig gällande, att ledamöter i pröfningskomité skola af vederbörande landsting tillsättas. Här är endast förslaget att halfva antalet af ledamöterna skulle utses af landstinget; den dag kan komma, då man tager allt, ty fordringar växa och, när icke rättvisa och billiga anspråk till en början godkännas, blifva de orättvisa. Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

Ropen på proposition förnyades.

Herr Rylander: Jag ber endast få fästa uppmärksamheten derpå, att vi för tjugo år sedan fingo sjelfstyrelsen införd, och hvarför skulle vi icke nu kunna taga halfva förmynderskapet, som Konungens Befallningshafvande utöfvar, så att vi finge styra oss sjelfva? Jag tror emellertid icke, att förslaget nu går igenom, emedan praktiska svårigheter uppresas sig deremot. Det vore möjligen rättast att återremittera punkten, men då ingen annan framtält yrkande derom, vill icke heller jag göra det. Jag har endast velat uttala min öfvertygelse, att förslaget skall återkomma år efter år med förnyad styrka, till dess det bifalles.

Herr Jöns Pehrsson: Jag ber endast få yttra några ord med anledning af landshöfdingens i Jönköping yttrande, att jag skulle sagt, att han icke menade fullt allvarligt. Jag tror, att landshöfdingarne hafva så mycket omdöme, att de icke skulle vilja föra någon bakom ljuset i detta afseende, ty nog kunna pröfningskomitéerna, om de också icke sammanträda förr än i slutet af Oktober, hafva sina taxeringslängder färdiga på samma tid som mantalslängderna.

Herr Anderson, F. A.: För min del hyser jag den öfvertygelse, att vid påförandet af bevilling bör fästas afseende icke blott vid statens rätt till denna utskyld, utan äfven vid den enskilde skattdragandens rättighet, och jag går så långt, att jag påstår det vara bättre, om staten får något mindre, än den egentligen skulle hafva, än om den skattdragande blir för högt beskattad. Med dessa åsikter kan jag dock icke finna, att den af Utskottet föreslagna

förändring är någon förbättring, utan anhåller att få instämma uti det af reservanterna framställda yrkandet.

*Allmänna
bevillningen.
(Forts.)*

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad och Herr Talmannen upptagit de derunder gjorda yrkanden å dels bifall till det förevarande momentet, dels återremiss deraf och dels afslag derå, framställde Herr Talmannen först proposition på bifall till momentet, hvarvid svarades talrika nej jemte åtskilliga ja, sedermera proposition på återremiss deraf, hvartill svarades nej, och slutligen proposition på afslag å momentet, då svaren utföllo med talrika ja jemte åtskilliga nej; och förklarades ja nu hafva varit öfvervägande.

Votering begärdes; till följd hvaraf och sedan Kammaren, uppå Herr Talmannens hemställan, såsom kontraproposition vid voteringen antagit bifall till momentet, uppsattes, justerades och anslogs en så lydande voteringsproposition:

Den, som afslår mom. a i 13:de punkten af Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 12, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, bifalles momentet.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—82;
Nej—19.

Mom. b.

Herr Bennich: Det var endast under förutsättning af bifall till hvad Utskottet föreslagit under litt. a), som förändring föreslagits i den senare punkten; men då Kammaren afslagit första momentet, torde deraf följa, att äfven det senare momentet afslås.

Öfverläggningen förklarades slutad och momentet afslogs.

14:de punkten.

Friherre af Ugglas: Jag ber om ursäkt att jag ännu en gång upptager Kammarens tid; men här föreligger en fråga, der en förändring till påskyndande af ärendenas gång verkligen synes kunna åstadkommas. Såsom bekant är, skola för närvarande besvär öfver pröfningskomiténs beslut ingifvas till Kammarrätten inom utgången af Mars månad påföljande året. Uti den väckta

*Allmänna
berättningen
(Forts.)*

motionen har påyrkats, att denna besvärstid skulle förkortas till Januari månads utgång och för Stockholm till utgången af Februari månad, alltså en icke obetydlig förkortning. Emot detta förslag anmärker Utskottet, att den betänkligheten kunde göras gällande, att den skattskyldige väl derigenom i flertalet fall skulle komma att beröfvas den förmån han för närvarande åtnjöte att kunna med besvärs anförande dröja, till dess han mottagit sin debetsedel. För min del kan jag icke fatta detta resonemang. Hvad Stockholm angår, utdelas nemligen debetsedlarne före Oktober månads början, då pröfningskomitén sammanträder, och debetsedlarne skola alltid bifogas besvären till pröfningskomitén. Pröfningskomitén slutar sina arbeten inom December månads utgång och inom Januari månads utgång kan hvarje skattskyldig ega kännedom om de af pröfningskomitén vidtagna förändringar. Det går nemligen så till, att, om någon förhöjning af pröfningskomitén beslutits, sändes resolutionen derom särskildt till den skattskyldige i fråga och för de öfriga kungöres, hvar-est de få henita sina resolutioner. Före den 1 Februari hafva således alla kännedom om sina debetsedlar och för Stockholm möter följaktligen i detta afseende intet hinder att förkorta besvärstiden. Icke heller för landet kan jag se att härför finnes något hinder; ty före den 1 Februari äro, åtminstone i Upsala län, alla debetsedlarne utdelade och alltså kända, innan upp-bördsstämman inträffar; men då jag saknar tillräcklig kännedom om förhållandena i landsorten för att i det afseendet vederlägga Utskottet, vill jag icke yrka någon förändring i den delen. Deremot ber jag få föreslå, att Stockholms stad må blifva likställd med landet och således besvärstiden för Stockholm inskränkas från slutet af Mars, såsom Utskottet föreslagit, till slutet af Februari. Derigenom vunnas en månads förkortning i besvärstiden, hvilket för ärendenas behandling vore en stor fördel. Mitt förslag är följaktligen, att besvär öfver pröfningskomiténs beslut skola ingifvas såväl till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länen som för Stockholms stad till Öfverståthållareembetet inom utgången af Februari månad det påföljande året, och jag hoppas, att en sådan förändring icke skall möta något motstånd.

Vidare har Utskottet föreslagit, att Kongl. Maj:ts Befallningshafvande och Öfverståthållareembetet skola insända de fullständiga besvärshandlingarne till Kammarrätten, de förra inom utgången af Mars och det senare inom utgången af April månad. Jag vill icke yrka någon ändring härutinnan; men anser mig skyldig upplysa, att en tid af två månader, från slutet af Februari till slutet af April, är hvad Stockholm beträffar för kort för handlingarnes behöriga kompletterande m. m. Pröfningskomitén är i Stockholm något annat än i landsorten och såsom bevis derpå ber jag endast få nämna, att öfver förra årets pröfningskomiténs åtgärder hafva nu 210 särskilda besvär blifvit inlemnade. Herarne torde finna, att utredningen af alla dessa ärenden medelst infordrande af förklaringar o. s. v. kanske tager längre tid än två månader, isynnerhet som uppbörderna pågår samtidigt och

kronans ombud hafva mycket att göra. För min del tror jag, att det skulle vara lämpligast att för Stockholm bestämma denna tid till utgången af Maj månad, men vill icke hålla derpå, om Kam-maren icke anser en sådan förändring böra vidtagas. Jag yrkar därför endast, att Stockholm må blifva likställt med landet i af-seende på besvärstiden, så att denna bestämmes till utgången af Februari månad.

*Allmänna
bevillningen.
(Forts.)*

Herr Ekström: Jag ber att få i korthet göra en liten anmärkning mot Utskottets motivering af sitt förslag till ändring i den af mig framlagda motion. Utskottet säger: emot den af motionären föreslagna inskränkning i besvärstiden kan likväl den betänklighet göras gällande, att den skattskyldige väl derigenom i flertalet fall skulle komma att beröfvas den förmån han för närvarande åtnjuter att kunna med besvärs anförande dröja, till dess han mottagit sin debetsedel.

Den förändring i gällande bevillningsstadga, som blifvit af mig föreslagen, afser besvär öfver sådana bevillningsafgifter, som till följd af taxering blifvit påförda och af pröfningskomitén bestämde, hvilka besvär böra ingifvas till Kammarrätten. Sådana besvär åter, som föranledas af debiteringar och för hvilkas afgifvande man behöfver hafva debetsedel, gå till Konungens Befallningshafvande, och för dem är annan tid stadgad i 37 § Bevillningsstadgan, nemligen 30 dagar efter den tid då vederbörande egt att erhålla sina debetsedlar, efter derom utfärdad kungörelse. Således sker genom antagande af mitt förslag ingen ändring i besvärstiden för den skattskyldige, som vill klaga öfver honom påförd, på taxering icke beroende bevillningsafgift, utan förslaget åsyftar endast sådana afgifter, som grunda sig på taxeringar; och nog lär litet hvar, som är angelägen att se till hvad honom påföres, göra sig underrättad om hvad taxeringskomitén åsatt honom, desto hellre som, i händelse han icke deröfver klagat hos pröfningskomitén, enligt gällande praxis, hans besvär icke af Kammarrätten till pröfning upptagas. Jag vill icke framställa något yrkande om ändring i hvad Utskottet föreslagit, utan har endast velat påpeka att den af Utskottet här åberopade omständighet icke utgör giltigt motiv för ändring af min motion. Jag har nemligen fått anledning antaga, att det kan i eller annat län vara önskvärdt hafva något längre besvärstid än jag i motionen föreslagit, och yrkar följaktligen bifall till Utskottets hemställan allenast med den af Friherre af Ugglas begärda ändring.

Herr Reutersvärd: Inom Utskottet tog jag mig friheten att yrka bifall till Herr Ekströms motion och, ehuru jag dervid icke hade önskad framgång, har jag dock icke tillåtit mig att reservera mig mot Utskottets hemställan i denna punkt, hvarigenom ju vanns åtminstone så mycket, att besvärstiden blef betydligt förminskad. Skälet, hvarför man inom Utskottet icke ville göra någon förändring i afseende å besvärstiden för Stockholm, var det att någon motion i sådan rigtning icke blifvit framlagd

Allmänna och att man följaktligen icke visste, huruvida det icke skulle
berättningen. möta motstånd från Stockholms stads representanter, i fall man
(Forts.) för Stockholm ville förkorta besvärstiden eller ställa den lika
med den för landet. Då nu Friherre af Ugglas tillkännagifvit,
att han icke har något emot att Stockholm i detta afseende blir
likställt med landet, kan det naturligtvis icke från Utskottets
eller representationens sida möta något hinder att bifalla hvad
Friherre af Ugglas begärt. Skälet, hvarför man ansåg sig icke
kunna till fullo bifalla hvad motionären föreslagit, var att inom
Utskottet upplystes af en ledamot från Östergötland, att debet-
sedlarne derstädes icke utbekommas förr än i Februari månad,
ett förhållande, som deremot icke eger rum inom de län, jag när-
mare känner till. Af denna anledning vågade man emellertid icke
gå längre än Utskottet gjort; och får jag nu yrka bifall till
punkten med den förändring deruti, som af Friherre af Ugglas
blifvit föreslagen.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad, yttrade Herr
Talmannen, att under densamma endast hade yrkats bifall till
Utskottets ifrågavarande förslag med den förändring, att orden
"ingifvas till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länen inom ut-
gången af Februari månad, och för Stockholms stad till Öfver-
ståthållarembetet inom utgången af Mars månad det påföljande
året" utbyttes emot orden "ingifvas till Kongl. Maj:ts Befallnings-
hafvande i länen och för Stockholms stad till Öfverståthållare-
mbetet inom utgången af Februari månad det påföljande året".

Härefter framställdes först proposition på bifall till punkten
oförändrad, hvarvid svarades nej, och sedermera proposition på
densammas antagande med ofvan sagda ändring, hvilken proposi-
tion med ja besvarades.

15:de punkten.

Bifölls.

16:de punkten.

Lades till handlingarne.

Föredrogs ånyo och bifölls Lag-Utskottets den 24 och 31
Mars bordlagda Utlåtande N:o 20, i anledning af väckt motion
om stadgande rörande sättet för indrivande af brandstodsbidrag
från delegare i brandstodsbolag å landet.

Anmälades och bordlades Lag-Utskottets nedannämnda Utlå-
tanden och Memorial:

N:o 25, i anledning af väckt förslag till ändring i 38 § af Förordningen den 16 Juni 1875 angående inteckning i fast egendom;

N:o 26, i anledning af väckta förslag om ändring i sättet för tillsättande af presterliga tjänster;

N:o 27, i anledning af väckt förslag om tillägg till 17 § i Förordningen angående fattigvården den 9 Juni 1871;

N:o 28, i anledning af väckta motioner om ändring i 25 § i Förordningen angående fattigvården den 9 Juni 1871;

N:o 29, i anledning af väckt motion om tillägg till 35 § i Förordningen angående fattigvården den 9 Juni 1871;

N:o 30, i anledning af Andra Kammarens återremiss af Utskottets Utlåtande N:o 15, angående väckta förslag om ändring i 54 § Utsökningslagen;

N:o 31, i anledning af väckta förslag om förändrade stadganden rörande skyldigheten att bygga och underhålla tingshus och häradsfängelse, äfvensom beträffande beskaffenheten af tingshus;

N:o 32, i anledning af väckt motion om ändring i 67 § Konkurslagen;

N:o 33, i anledning af förslag om tillägg i 126 § Konkurslagen; äfvensom Första Kammarens Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 7, i anledning af väckt motion om aflåtande af underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan om tillsättande af en komité för att tillse, i hvad mån vissa tillägg i folkskolans undervisningsämnen kunna och böra åstadkommas;

hvar efter beslöts, att dessa ärenden skulle uppföras främst på föredragningslistan till nästa sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. $\frac{1}{2}$ 11 e. m.

In fidem
O. Brakel.
